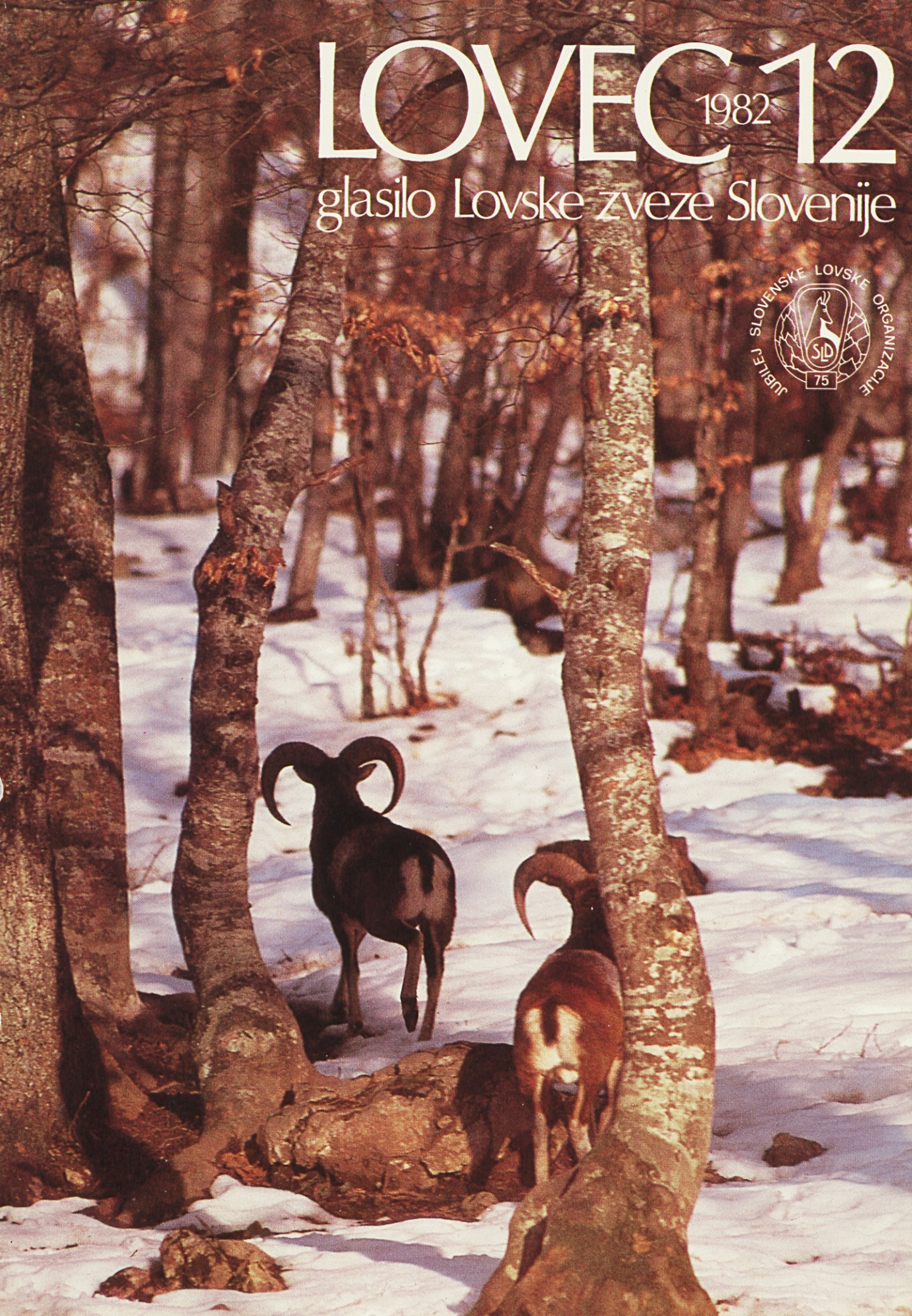

LOVEC 12

1982

glasilo Lovske zveze Slovenije

LOVEC

glasilo
Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXV., št. 12
december—gruden 1982

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik Borut Ingolič

Odgovorni urednik Boris Lesković
Ivan Božič, France Cvenkel, Branko
Galjot, Jelo Gašperšič, Vitomir
Mikuletič, Vinko Opalk, Polona
Terčelj, Veljko Varičak.

Lektor in korektor France Cvenkel

Tajnica uredništva Magda Vetrih

Lovec izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
leta, v januarju.

Ta številka je izšla v 21 700 izvodih.
Po mnenju Republiškega sekretariata
za kulturo in prosveto SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Letni prispevek zveze lovskih društev
po članu lovske družine Lovski zvezi
Slovenije, v katerem je vračunana
naročnina za glasilo LOVEC za leto 1982,
je 500 din.

Za druge naročnike

je letna naročnina 360 din, za inozemstvo
600 din. Posamezen izvod revije je 30 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC,

Župančičeva 9 — p. p. 505,

61001 Ljubljana.

Telefon (061) 214 948.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malim oglasom:

do 15 besed 120 din, od 15 do 25 besed
140 din, od 25 do 30 besed 300 din.

Za vsako nadaljnjo besedo 10 din.

Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun

**Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.**

IZ VSEBINE:

B. L.	380	Biserni jubilej slovenskega lovstva proslavili v Murski Soboti
Milan Batistič Republiška veterinarska uprava	385	Vloga društev v samoupravni družbi
	386	Obvezno navodilo
	396	Steklina na območju SR Slovenije (mesečno poročilo)
Miloš Kelih Statistika LZS	387	Z odstrelom srnjadi pretiravamo
	390	Pregled odstrela srnjadi v SR Sloveniji v letu 1981 po lovskogojitvenih območjih
France Cvenkel	393	Brakada v Sredku (Nadaljevanje in konec)
Jelo Gašperšič	396	Žarne oči davnine, V. raport (konec)
Lovska organizacija:	399	Ob 35-letnici LD Brestanica — F. Zorko
Jubilanti:	402	Matija Dolinar — 70 let
Literatura:	402	O knjigi »Bolezni divjadi« — Dr. V. Simčič
Lovska kinologija:	403	Republiška tekma jamarjev v rovu z izvlačenjem — I. Rojc
V spomin:	404	Jože Terpin
	405	Tine Mulej
Lovski oprtnik:	405	Tina — P. Adamič
	406	Epilog k »Mejnim srnjakom« — Fr. Cvenkel

Vpeta priloga te številke:

Kazalo LXV. letnika glasila LOVEC

BARVNA SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

Muflon (Ovis ammon musimon) je edina evropska divja ovca in edina gozdna divja ovca na svetu. Pradomovina evropske divje ovce — muflona sta sredozemska otoka Sardinija in Korzika. Od tam so muflone v srednjem veku prepeljali na evropsko celino, kjer so jih prvotno gojili le v oborah. V prosto naravo na celini so jih najprej izpustili leta 1883, na Slovaškem (ČSSR).

Prvič so muflone naselili v Sloveniji leta 1953, največ naselitev pa je bilo v letih od 1965 do 1970. Večina muflonov na območju Slovenije izhaja z Brionov. Nekatere kolonije pa so bile osnovane tudi z mufloni, ki so bili nabavljeni v Italiji.

Pomladanska številčnost muflonov v SR Sloveniji v letu 1982 je bila ocenjena na 2200 glav, v letu 1981 pa je bilo odstreljenih 326. Sicer imajo največ muflonov v Avstriji, Franciji, Italiji, Španiji, ZR Nemčiji, Nemški demokratični republiki, na Madžarskem in seveda na Češkoslovaškem.

Več naselitev te divjadi na Slovenskem je bilo strokovno premalo pretehtanih; često so bile predvsem plod želja za popestritev lovišč. Zato se danes soočamo z nekaterimi negativnimi pojavi, ki se odražajo v odnosu te neavtohtone vrste do okolja pa tudi do divjadi drugih vrst. Vse to zahteva odločnejše izvajanje potrebnih gojitvenih ukrepov.

Foto Janez Černač, Diana

Slike na drugi, 378. strani: **Praznovanje 75-letnice organiziranega slovenskega lovstva in 60-letnice prekmurske lovske organizacije v Murski Soboti, 16. X. 1982**

1. Delegati in gostje na proslavi v dvorani srednješolskega centra
2. Ivan Cvar, član predsedstva skupščine LZS; Mirko Kelih, tajnik Kluba prijateljev lova iz Celovca; Marjan Tavčar, predsednik izvršnega odbora ZLD Ljubljana; Borut Mencinger, napovedovalec in povezovalac sporeda slavnostnega zasedanja skupščine LZS — po proslavi
3. Na čelu spreveda po Murski Soboti v počastitev bisernega jubileja slovenskega lovstva in 60-letnice slovenske prekmurske lovske organizacije
4. Slavnostni del zasedanja skupščine LZS so začeli z nastopom rogisti ZLD Prekmurje, ki so hkrati z omenjenima jubilejema proslavili tudi 10-letnico obstoja in delovanja svoje skupine
- 5.—6. Dvoje pogledov na lovski sprevod, ki je krenil skozi mesto

Vse foto Blaž Kržec

Biserni jubilej slovenskega lovstva proslavili v Murski Soboti

Poudarek tudi 60-letnici slovenskega lovstva v Prekmurju

B. L.

V Murski Soboti, v dvorani srednješolskega centra, je bilo 16. oktobra letos 1. zasedanje skupščine LZS v novem mandatnem obdobju. Pravzaprav je bilo zasedanje skupščine sestavljeno iz dveh delov: iz delovne seje in iz slavnostne počastitve 75-letnice organiziranega slovenskega lovstva ter 60-letnice slovenskega lovstva v Prekmurju. V sklopu praznovanja je bilo ta dan tudi 8. srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov v počastitev 10-letnice prekmurskih rogistov, o katerem bomo poročali obširneje prihodnjič.

Zveze lovskih družen so na zasedanje poslale 40 delegatov, kot gostje pa so prisostvovali tudi predsednik Kinološke zveze Slovenije, predstavniki Skupnosti OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije ter delovne skupnosti LZS.

Delovni del zasedanja

Na dnevnem redu delovne seje so bile naslednje zadeve: poročilo o izvajanju sklepov programsko-volilne seje skupščine LZS ter potrditev zapisnika; poročilo predsedstva o predlogu sprememb in dopolnitev odloka o določitvi lovskogojitvenih območij (LGO) v Sloveniji; stanje lovske kinologije in s tem v zvezi naloge lovskih organizacij; izhodišča nalog lovskih organizacij glede inozemskega lovskega turizma; volitve delegatov za skupščino Lovske zveze Jugoslavije ter odlikovanja in priznanja. Težko bi v tem poročilu obširneje spregovorili o vseh točkah dnevnega reda, hkrati pa tudi zajeli vso nadzve zanimivo razpravo delegatov. Iz razprave, sprejetih stališč in sklepov te seje smo povzeli le tisto, čemur je skupščina dala največji poudarek.

Zasedanje je vodil predsednik Bojan Škrk, ki je takoj na začetku izročil Milanu Brencetu (ZLD Gor. Radgona) in Jožetu Kendi (ZLD Idrija) red za lovske zasluge I. stopnje. Sledilo je poročilo o iz-

vajanju sklepov skupščine LZS na programsko-volilni seji, 22. 5. 1982 na Otočcu. Prebral ga je vodja skupnih služb LZS Blaž Krže. Obenem je delegate tudi seznanil o postopku za oblikovanje dokončnega predloga sprememb in dopolnitev odloka o določitvi lovskogojitvenih območij (LGO) v Sloveniji, ter o stališču sveta za varstvo okolja in gojitev divjadi pri LZS. Svet namreč predlaga, da se vsem kršilcem dogovora o popolni zaščiti divjega petelina v SR Sloveniji, ki so v letu 1982, kljub dogovoru, odstrelili divje peteline v svojih loviščih, zaščitna doba podaljša za eno leto (še v letu 1984). S tem v zvezi je skupščina zadolžila strokovni sekretariat LZS, da zbere podatke o kršilcih.

Vsebinsko 2. točko dnevnega reda je uvodoma predstavil in osvetlil predsednik IO in član predsedstva skupščine LZS Andrej Levičnik. Stekla je živahna razprava, iz katere povzemamo misli nekaterih razpravljalcev.

Bojan Škrk (predsednik skupščine LZS): Ob nadaljnjem razvoju lovskih družen, temeljnih samoupravnih enot v lovski organizaciji, se mora njihovo povezovanje v zveze lovskih družen izraziti z večjo učinkovitostjo smotrov LGO, kar je tako v interesu lovske organizacije kakor širše družbene skupnosti. Potrebno je spodbujati tudi razne neformalne oblike delovnega sodelovanja lovskih organizacij znotraj LGO.

Franc Derenčin (ZLD Ilirska Bistrica): Glede organizacijskih sprememb moramo iskati predvsem kvalitetne izboljšave. V Notranjskem LGO na odločitev gojitvene politike vplivajo predvsem predstavniki gozdarskih organizacij, ki so večinsko zastopani v izvršnih organih območja.

Marko Bulc (predsednik sveta za varstvo okolja in gojitev divjadi pri LZS): Ob jasnih smotrih LGO

sta očitna tako interes kot odgovornost lovskih organizacij za uresničevanje teh smotrov. Sopotkrivanje meja ZLD — LGO je idealno in temu se moramo približati. Razmejitve zvez lovskih družen je največkrat ostanek administrativno-politične ureditve Slovenije, kar očitno ovira uveljavitev LGO, katerim moramo slediti tudi z organizacijskimi opredelitvami v smislu nekaterih sprememb med ZLD. Vztrajanje na sedanjem organizacijskem principu izpostavlja miselnost nekaterih funkcionarjev v lovski organizaciji, ne pa interes varstva in gojitve divjadi. Odlok o spremembah in dopolnitvah je potrebno sprejeti čimprej, prav tako pa tudi naloge zvez lovskih družen — nosilcev LGO.

Predlog sprememb in dopolnitev odloka o določitvi LGO v SR Sloveniji je skupščina LZS sprejela. Posredovan bo Republiškemu komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano SRS, ki bo moral sodelovati v postopku sprejemanja tudi s Skupnostjo OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije, ki se s predlogom ne strinja.

V odločitvah o reorganizaciji ZLD, ki naj do konca tega leta uskladijo meje z novimi LGO, je potrebno spodbujati in izvajati razne oblike sodelovanja lovskih organizacij v območju, sodelovati pa tudi širše, zlasti pri obravnavi specifičnih vprašanj, povezanih z gojitvijo divjadi posameznih vrst. Pri izvajanju take reorganizacije je upoštevati tudi nekatere pomembne razloge (npr. ZLD Bela krajina) in doseči kar najboljšo usklajitev med temeljnimi družbenimi kakor gojitvenimi interesi LGO ter racionalnostjo in učinkovitostjo delovanja zvez lovskih družen.

Naslednja točka na zasedanju je zadevala problematiko in organiziranost slovenske lovske kinologije. Svet za lovsko kinologijo pri LZS je poslal vsem 18 lovskim kinološkim društvom anketni vprašalnik. Na osnovi njihovih odgovorov je analiziral organiziranost in

stanje lovske kinologije. Dopolnilne podatke je posredovala tudi Kino-loška zveza Slovenije. Iz analize in zbranih priporočil lovskih kinoloških društev je svet pripravil za-ključke, o katerih naj bi sklepali na tej seji skupščine in jih z dodatnimi pripombami sprejeli kot sklepe. Uvod k obsežnemu gradivu je de-legatom posredoval predsednik sveta Bruno Skumavc. Pred-lagal je, da bi skupščina razprav-ljala predvsem o predlogu sklepov. Pavle Bojc, predsednik skup-ščine Kinološke zveze Slovenije, je pohvalil dobro pripravljeno gra-divo in poudaril, da so vprašanja lovske kinologije izredno pomemb-na za celotno lovstvo. V razpravi je Slavko Kovač (ZLD Celje) predlagal več sprememb v zaključ-kih sveta za lovsko kinologijo. V razpravi so sodelovali še Franc Derenčin (ZLD Ilirska Bistrica), Milan Trafela (ZLD Ptuj) in Ivan Videnič (ZLD Posavje).

Skupščina je v svojih sklepih oce-nila, da so vprašanja in razvoj lov-ske kinologije sestavni del intere-sov in potreb za učinkovitejšo go-jitev divjadi in s tem interesi ter odgovornost vsake lovske organi-zacije. ZLD naj se v razpravo o vsebini gradiva in predlogov za sklepe vključujejo tako, da nepo-sredno sodelujejo s svetom za lov-sko kinologijo. Predsedstvo skup-ščine LZS in svet za kinologijo sta pooblaščenca za dokončno uskla-ditev in redakcijo gradiva, ki se s tem vsebinsko vključuje v delovne programe Lovske zveze Slovenije, zvez lovskih druščin, lovskih druščin, Kinološke zveze Slovenije in lov-skih kinoloških društev.

Nadalje so delegati spregovorili o nalogah lovske organizacije na področju inozemskega lovskega tu-rizma. Razpravo je z razlago pri-pravljenega gradiva spodbudil Ru-di Trontelj, predsednik komi-sije za lovski turizem pri LZS. Pou-daril je družbeni interes za večji konvertibilni dohodek in odgovor-nost lovskih organizacij, da se v te napore vključujejo z ustreznim de-ležem divjadi za inozemski lovski turizem.

Poročal je tudi o razmerah na lov-sko-turističnem trgu v Evropi, o pomembnosti konkurenčnih cen in se zavzel za večji delež divjadi tistih vrst za inozemski lovski tu-rizem, za katere je večje zanima-nje.

Bruno Skumavc, predsednik sveta za lovsko kinologijo pri LZS, razlaga gradivo in problematiko o slovenski lovski kinologiji
Foto B. Krže

Milan Batistič (ZLD Celje): V naporih za kvalitetnejše in celo-vitejše izvajanje inozemskega lov-skega turizma pri nas je izredno pomembno držati se enotnega ce-nika uslug. Pri prodaji uplenjene divjadi je nujno odpraviti nesklad-ja pri odkupnih cenah, lovski orga-nizaciji pa zagotoviti tudi del pridobljenih deviz. Lovske organi-zacije naj bi z odstopanjem dela deviznih sredstev nekaterim deviz-no deficitnim udeležencem družbe-nega dogovora v LGO, predvsem kmetijskim organizacijam, okrepile svoj družbeni ugled in na ta način prispevale k učinkovitejšemu sode-lovanju s kmetijstvom.

Skupščina je sprejela »Izhodišča o nalogah lovskih organizacij v ino-zemskem lovskem turizmu«, ki ve-ljajo kot temeljni program. (Objav-ljena bodo v št. 1/1983). Za njaho-vo uresničevanje so odgovorne LZS, ZLD in LD. O tem dokumentu bo delegacija LZS poročala tudi predsedstvu Lovske zveze Jugo-slaviije, ki naj pospeši tovrstno aktivnost lovskih organizacij tudi v drugih republikah in pokrajinah.

Predsednik kadrovske-kandidacij-ske komisije LZS Vid Jerič je pred-lagal izvolitev štirih delegatov za skupščino Lovske zveze Jugosla-vije. Izvoljeni so bili Vlado Podlogar (ZLD Ljubljana), Janko Razpet (ZLD Gorica), Jože Kocjančič (ZLD Prek-murje), Ivan Fabjan (Skup-nost OZD za lovstvo in ribištvo Slo-venije). Le-ti bodo skupaj s člani

predsedstva LZ Jugoslavije (Marko Bulc, Lojze Briški, Bojan Škrk) za-stopali slovensko lovstvo na zase-danjih skupščine LZ Jugoslavije.

Skupščina je soglasno potrdila tudi predloge komisije za odlikovanja LZS in uredniškega odbora glasila Lovec. Komisija je predlagala in utemeljila podelitev najvišjega priz-nanja — Zlatorogove plakete — trem zaslužnim delavcem v lov-stvu in podelitev najvišjega odli-kovanja — reda za lovske zasluge I. stopnje — 11 zaslužnim lovcem in Klubu prijateljev lova v Celovcu. Uredniški odbor je pa predlagal in utemeljil, skladno z zadevnim pravilnikom, podelitev zlate plake-te revije Lovec šestim zaslužnim urednikom in drugim sodelavcem glasila Lovec.

Na kraju zasedanja je skupščina sprejela predlog in vsebino protest-nega pisma, ki ga je LD Tomišelj naslovila, prek ZLD Ljubljana, na skupščino LZS. Nanaša se na na-silje nad Palestinci v Libanonu. Pismo je skupščina LZS poslala Republiški konferenci SZDL.

Slavnostni del zasedanja

Po kratkem odmoru se je — z na-stopom rogistov ZLD Prekmurje, ki so za uvod zatrobili tri melodije — pričelo slavnostno zasedanje skup-ščine. Izvajanje programa slavnost-nega zasedanja je napovedoval in povezoval Borut Mencinger. Naj-prej je dal besedo predsedniku

skupščine ZLD Prekmurje Jožetu Vargi, ki je v imenu gostiteljice — ZLD Prekmurje — pozdravil vse navzoče, še posebej slavnostnega govornika in predsednika Republiške konference SZDL Franca Šetinca, predstavnike medobč. DPO in pomurskih občin, predstavnike Lovske zveze Hrvatske, delegacije Avstrije in Madžarske, Slovenskega lovskega društva Furlanije — Julijske krajine »Doberdob«, Kluba prijateljev lova iz Celovca, predstavnika Kinološke zveze Slovenije in Skupnosti OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije.

Po uvodnem nagovoru Jožeta Varže je napovedovalec prebral pozdravno brzojavko predsednika predsedstva CK ZKS Andreja Marina.

Preden je na govorniški oder stopil prvi govornik — predsednik skupščine LZS Bojan Škrk, je lovski oktet Lovske družine Cankova ubrano zapel tri pesmi.

Bojan Škrk je govoril o zgodovini in razvoju slovenske lovske organizacije, od ustanovitve Slovenskega lovskega kluba, točno na ta dan, 16. oktobra, pred 75 leti, pa vse do danes, ko smo lahko ponosni na naše lovstvo s samoupravno socialistično ureditvijo. Predvsem je naglasil:

»Poudariti pa moram, da glede doslednega uveljavljanja odgovornosti povsod še nismo storili dovolj, saj se še vedno dogaja, da se posamezni sklepi prepočasi ali pa sploh ne uresničujejo. Še zlasti je potrebno zaostriti odgovornost do uresničevanja samoupravnega spoznanja o enotnih gojitvenih smernicah ...

Vsi dosednji uspehi so povezani z doslednim uresničevanjem načela o prostovoljnem, neplačanem delu in z materialno osnovo, pridobljeno s prodajo uplenjene divjadi in z inozemskim lovskim turizmom. Pri prodaji uplenjene divjadi moramo z organizacijami, ki odkupujejo divjad, doseči višje oblike sodelovanja in to na načelih dohodkovnih odnosov, dolgoročnega sodelovanja, pa tudi preskrbljenosti trga z nujno potrebnimi lovskimi pripomočki. Letos bomo iz tega naslova zagotoviti družbi ca. 10 milijonov dolarjev deviznega priliva s konvertibilnega področja. Menim, da moramo naš prispevek

Bojan Škrk, predsednik skupščine Lovske zveze Slovenije, govori na slovesnosti v Murski Soboti

k povečanju deviznih prihodkov izraziti v še večjem deležu odstrela divjadi za inozemski turizem, saj je to lahko pomemben sestavni del obogatene turistične ponudbe ... Še posebej je treba poudariti, da je učinkovito delo lovskogojitvenih območij tako v interesu kakor tudi v odgovornosti lovskih organizacij. Temu moramo podrediti našo bodočo organiziranost in v lovskogojitvenih območjih doseči učinkovito razreševanje vseh pomembnih vprašanj, vezanih na naravni prostor in divjad. Lovskogojitvena območja morajo postati tudi izhodišče pristnega sodelovanja lovskih organizacij s krajevnimi skupnostmi, s kmetijskimi in gozdarskimi organizacijami, ki s svojo dejavnostjo še kako pomembno vplivajo na življenjske razmere divjadi. Odgovornejše mora biti izvajanje vseh ukrepov za omejevanje škod od divjadi, kar je vse pomembnejše ob potrebah in interesih za večje pridelovanje hrane in pridobivanje surovin ...«

Zopet so na oder prišli prekmurski rogisti, ki so z glasovi iz svojih rogov najavili slavnostni govor predsednika Republiške konference SZDL Franca Šetinca. Objavljamo glavni del njegovega govora:

»Spoštovane tovarišice in tovariši, dragi lovci! Nastanek slovenskega lovstva izhaja iz zdravega vira: iz nezadovoljstva s tujcem, ki je gospodaril in se šopiril na naši rodni zemlji. Vmesna doba — od leta 1907 do današnjega dne — je polna burnih dogodkov, ko je slovenski narod zorel in se trgal iz okle-

pov podložništva. Pravijo, da je bil slovenski lovec najprej samo gonjač in nosač in se je razmeroma pozno dvignil do gospodarja lovišč in svobodnega gojitelja divjadi, varuha naše lepe narave. Ali ni bilo tako tudi z vsem našim narodom, ki je bil dolgo samo podložnik, hlapec? Tujci so mu rekli, da je zgodovinski gnoj in da je slovenska beseda komaj dobra za podložnikovo bajto. Morda bi slovenstvo sploh izkoreninili, če se ne bi tako trdno zakoreninilo v tesnih dolinah in grapah, v visokih strminah, povsod tam, kjer je bila revščina; ta pa tujca seveda ni privlačila ... Morali smo zravnati hrbtnico in požlahtniti našo besedo, podesetiniti ustvarjalnost na področjih, ki so bila prej rezervirana za tujca, s puško v roki smo se v NOB kot zamudniški narod povzpeli med narode sveta. Potem so nas morali priznati. Tako je tudi z lovstvom: z največjimi napori, žrtvami in neizmerno ljubeznijo so nekdanji gonjači, ta zaničevana »lovska gmajna«, dvignili svojo dejavnost med najbolj sodobno in kulturno v sedanjem svetu. Kdo nam tega danes ni pripravljen priznati? Prednosti samoupravno organiziranega lovstva so več kakor očitne in se ne kažejo samo v uspehih pri gojitvi divjadi, varstvu narave in drugih vsestranskih dejavnostih, temveč še posebej v kulturi in etiki, ki jima je težko najti primero. Naj v imenu Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva izrazim priznanje in zahvalo več kot 20 000 lovcem, včlanjenim v 411 lovskih družinah in povezanih v 20 zvezah. Čestitam tudi delavcem v osmih večjih loviščih, ki jih upravljajo lovske organizacije združene ga dela, med katerimi je tudi Triglavski narodni park! Naš pozdrav in priznanje velja tudi slovenskim lovcem v zamejstvu, tej trdni slovenski korenini v sosednjih državah — Avstriji in Italiji. Ponosni smo na vse dosežke slovenskega lovstva, predvsem pa na tiste, ki izpričujejo naš odnos do narave z zgledno gojitvijo divjadi, neizmerno skrbjo za ekološko ravnovesje in s plemenitim čutom za lepoto prirode. To je pa tisto najlepše, kar sedanje generacije zapuščajo prihodnjim.

Posebne čestitke in zahvala veljajo prekmurski lovski organizaciji. Čeprav 15 let mlajša, je neločljivi se-

stavni del slovenskega lovstva. Zaradi dolge ločenosti tega dela slovenskega ozemlja od svoje matice je moralo prekmursko lovstvo po hiteti z delom, da bi nadomestilo zamujeno. To ji je zlasti po osvoboditvi v največji meri tudi uspelo, saj lahko z veseljem ugotavljamo, da v ničemer ne zaostaja za drugimi. To je zlasti prepričljivo pokazalo na letošnji razstavi v okviru znamenitega radgonskega mednarodnega sejma. Na razstavi smo videli toliko zanimivosti in bogastva, da nas je ta prelepi del Slovenije še bolj očaral in kot lovce kar precej zamikal.

Lovci imamo posebno utemeljen razlog, da se spomnimo neizmerne, nenadomestljive izgube dveh mož, ki jima po vsej pravici pripada prvo mesto v našem lovstvu: Tita in Kardelja. Večkrat smo že izrekli in sedaj bomo ponovili misel, trdno zasidrano v vseh nas: **BLA STA LOVCA, PRVA PO ZGLEDU IN DEJANJU, PRVA PO PLEMENITEM ODNOSU DO NARAVE.** Za oba velja tisto, kar je pred leti zapisalo naše glasilo Lovec: »Kadar je beseda stekla o uspehih, svojih nista poveličevala. Če sta zgrešila, sta pač zgrešila. Niso bile za to krive goste veje, spolzka tla ali puška...« Vedno sta poudarjala, da ni dovolj imeti samo čuta ljubezni, temveč je nujen tudi čut odgovornosti, kajti človek je del narave in če jo uničuje, je to tako, kakor bi stregel po lastnem življenju. Naše najlepše trofeje sta štela za naše največje umetnine; če jih zapraviš, oropaš naš narodni zaklad za največje dragocenosti, ki jih prihodnje generacije niti za največji denar ne bi mogle dobiti nazaj. Te njune misli, oprte na njun zgled, morajo biti vodilo naše prihodnje dejavnosti in usmeritve!

Ne bom obširno govoril o razvejani dejavnosti slovenske lovske organizacije, ki sega na vsa področja, od gojitve divjadi do zbovskega petja, od založniške dejavnosti do Kluba Diana in umetniške likovne ustvarjalnosti. Tudi v samem lovstvu v ožjem smislu je vedno pričujoča skrb za pravilno razporeditev pravic in dolžnosti: od košnje do krmljenja pozimi, postavljanja prež, utiranja in čiščenja lovskih poti pa do gojitvenega odstrela in uplenitve dozorelih kapitalnih živali. Šele pravilno ravnanje med vsemi temi opravili nam

Franc Šetinc, predsednik RK SZDL, slavnostni govornik na proslavi 75-letnice slovenskega lovstva

ponuja tisto, čemur pravimo gojitev in etika. Lovec mora biti tudi estet, kajti če ne zna občudovati narave kot najlepše umetnosti, je slab lovec. Lovec mora imeti smisel za lepoto, če hoče ceniti lovska doživetja kot zalogaj čiste narave, kot rezervo za puste in meglene dni ob zadušljivosti mestnega življenja. Odkrito priznam, da sem se tudi sam počutil zares lovca tedaj, ko sem ob pogledu na prelepega muflona prvič povsobil puško. »No — pa kaj?« sem dejal sam pri sebi. Bi sploh videl vso to lepoto, če bi zmeraj ustrelil, kadar bi moje oko uzrlo lepo žival? Divjad ni samo okras naših gozdov, polj, jas, trat in goličav, senožeti in planinskih vrhov, temveč je tudi del živega sveta, v katerem moramo dihati, ne samo jesti in se oblačiti, če hočemo živeti in ustvarjati. Tudi trofeje niso samo razkazovanje lovskega prestiža ali celo napuha, temveč so predvsem pričevanje o pravilnosti naše gojitve, o bogastvu naših gozdov in polj. So nekakšno merilo, po katerem presojamo, ali nam je uspelo ohraniti ravnovesje v naravi. Kadar ni več močnih trofej, se moramo najprej vprašati: kje in kako smo delali napake, česa nismo storili, pa bi morali, da bi bila divjad močna in zdrava! Zanamci bodo tudi po trofejah ocenjevali vrednost in etiko našega lovstva! Posebno pozornost zasluži propagandna dejavnost, številne večje in manjše lovske razstave, ki pomagajo ustvarjati stik z javnostjo,

s šolami, z vsemi dejavniki, ki morajo sodelovati v skupnih prizadevanjih za zdravo okolje. Zlasti otroka je treba pridobiti za to že ob njegovem prvem stiku z divjadjo, da ne bo samo občudoval njene lepote in miline, temveč se bo začel tudi spraševati, kaj je treba storiti, da bi se ves živalski in rastlinski svet ohranil in se razvijal naprej. Znati mora ceniti naš trud, da smo ohranili medveda, da se je vrnil v naše gozdove ris, da smo obogatili našo naravo z muflonom, da smo preprečili širjenje bolezni pri kozorogih, da bi zmanjšali posledice garij pri gamsih, da bi se nam ohranil divji petelin. Tudi lovci pripravniki morajo vedeti, da je naporna, odrekani polna pot tista prava lovska pot, ki naj vodi do prve trofeje. Lažje je postaviti nov dom, če stari pogori, kakor pa nadomestiti škodo, ki jo povzroči nasilje nad naravo! Preteklost je v tem pogledu prepolna bridkih nauk!

Lovstvo je pomemben, nenadomestljiv dejavnik ljudske obrambe in družbene samozaščite. Socialistična zveza, v kateri imajo tudi lovci svoje pomembno mesto, zna ceniti ljudskoobrambni in družbenosamozaščitni pomen lovske organizacije, še posebej sedaj, ko je svet poln vojn in nasilja in morij, ko se moramo za vsak dan miru trdoživno bojevati. Ni ga kotička naše domovine, ki ga lovci ne bi poznali, in ne strela, ki ga ne bi slišali. Topografija, ki jo ima lovec v glavi, je često več vredna kot vsa tovrstna učenost v knjigah in učbenikih. Predvsem pa znajo lovci ceniti novo samoupravno lovsko ureditev. Zlasti starejšim je še dobro v spominu krivična ureditev, v kateri je bogastvo določalo meje lovske okolišev in obseg blagodat lovske privilegije. Tudi birokratizma in birokratskih meril za pravice in dolžnosti si ne žele. S svojimi kvalitetami — to pa so zavest in ljubezen, kondicija, znanje, kultura in etika — lovci krepe našo obrambno moč, vsak dan so na prvih položajih naše budnosti. Pri tem se zavedajo, da sta stabilizacija našega gospodarstva in samoupravljanje najpomembnejši sestavini obrambe. Vsi napor bi bili zaman, če bi se še naprej slabšale naše gospodarske razmere; v tem primeru nam tudi sodobni tanki in letala ne bi dosti pomagali. Zato

LOVSKA ZVEZA JUGOSLAVIJE jih je odlikovala ob 75-letnici organiziranega slovenskega lovstva

Srebrni orden za lovske zasluge so prejeli:

Zveza lovskih družin (ZLD) Gorenjske, ZLD Gorica, ZLD Koper, ZLD Maribor, ZLD Prekmurje, Gojitveno lovišče Medved-Kočevje;

Lojze Černe, Tone Klančar, Branko Radišič, Janko Razpet.

moramo v tej, če ji lahko rečemo, krizi iskati njeno revolucionarno, ne bolezensko stran: iz kvantitete moramo v novo kvaliteto, iz premajhne v večjo odgovornost, iz formalnega v dejansko samoupravljanje, iz deklarirane v dejansko svobodo ustvarjalnosti. Do tega pa lahko pridemo predvsem s sproščanjem novih ustvarjalnih sil, z večjih zaupanjem v ljudi, z več pobudami, z iskanjem boljših rešitev.«

V nadaljevanju je tovariš Šetinc govoril o naših sedanjih gospodarskih težavah in obveznostih. Poudaril je, da moramo socialistični samoupravni sistem, kot novo obliko zaupanja v človeka, nenehno dograjevati, da bomo ostali neodvisni in gospodarji svojega dela. Ob koncu pa je dejal:

»Posebej bi rad poudaril kvaliteto odnosov v lovski organizaciji. V njej prevladujejo pristni interesi, nikogar ni treba siliti na sestanke ali k delu.

Takšne odnose moramo razviti v vseh organizacijah in društvih, ne

samo v lovskih, kajti ni res, da bi morali biti drugod bolj obremenjeni s formalizmom in praznim sestankarstvom. Vsi deli naše fronte morajo biti v sedanjem času težkih nalog in preizkušenj zanimivi in privlačni za ljudi, prostor za odkrit pogovor in odločen dogovor, za mobilizacijo ljudi za skupne akcije, to pa bodo, če bodo ljudje začutili, da so to njihove organizacije in da v njih zadovoljujejo svoje lastne, ne zgolj od zunaj vsiljene interese. Zato moramo pregnati iz družbenih organizacij in društev vse, kar še diši po forumskem, od ljudi odtujenem delu, po formalizmu in verbalizmu, posebej še po birokratizmu, po uradniškem duhu. Ko se bojujemo za novo kakovost gospodarjenja, ne pozabimo, da je tudi v našem družbenopolitičnem življenju še kar precej prostega teka in da se torej tudi tu — ne samo v proizvodnji — bije boj za večjo produktivnost političnega in vsega družbenega dela.

In še nekaj: lovci mnogo storite za varstvo zdravega človekovega okolja. Pri tem ne razmetujete praznih besed in tudi ne varčujete, ko gre

za dejanja. Ne obnašate se tako kakor tisti varuhi naše narave, ki pravijo, da se bojujejo proti hrupu, pri tem pa s svojo nestrpnostjo, s pomanjkanjem smisla za sodelovanje povzročajo še bolj neznosen hrup, ki postaja vsem nadležen, ker zastruplja odnose med ljudmi. Pozivamo torej vse dejavnike, ki se borijo za varstvo okolja, da skupaj ustvarijo kar najbolj plodno, strpno in ustvarjalno sodelovanje, zavedajoč se, da smo na isti fronti in da bo ta tem bolj uspešna, kolikor širša bo in čim manj bo v njej nepotrebnih razpok nesoglasja in nečimrnega nasprotovanja.

Še enkrat: čestitam ob 75-letnici slovenskega in — v tem okviru — ob 60-letnici prekmurskega lovstva!«

Po govoru in ponovnem nastopu lovskega okteta LD Cankova je član predsedstva Lovske zveze Jugoslavije Lojze Briški izročil srebrna odlikovanja Lovske zveze Jugoslavije zastopnikom nekaterih odlikovanih zvez lovskih družin in gojitvenega lovišča Medved.

Član predsedstva Lovske zveze Hrvatske Tomo Šagi pa je izročil odlikovanja Lovske zveze Hrvatske predstavnikom treh zvez lovskih družin in nekaterim posameznikom.

Po sklepnem nastopu rogistov je napovedovalec vse udeležence povabil na slavnostno kosilo in jih pozval, naj se udeležijo slovesnega lovskega spreveda po Murski Soboti ter 8. srečanja lovskih pevskih zborov in rogistov v veliki dvorani srednješolskega centra.

LOVSKA ZVEZA HRVATSKE jih je odlikovala

Predsedstvo LZ Hrvatske, Zagreb, je ob 75-letnici slovenske lovske organizacije odlikovalo za uspešno sodelovanje pri razvoju lovstva navedene slovenske lovske organizacije in posameznike.

Zlati red za lovske zasluge so prejeli:

Zveza lovskih družin Posavje-Krško, Zveza lovskih družin Celje, Zveza lovskih družin Ptuj;

Ivan Cvar, Ive Krevs, Andrej Levičnik, Bojan Škrk, Peter Šuler.

Srebrni red za lovske zasluge so prejeli:

Tone Bavec-Cene, Alfonz Boltar, France Cvenkel, Narcis Družina, Ladislav Ivanec, Vlado Jenko, Marko Lokar, Janez Markoli, Cveto Novak, Janez Saksida, Anton Skobir, Lado Švigelj, Milan Trafela.

Vloga društev v samoupravnih družbi

Milan Batistič, delegat LZS na posvetovanju RK SZDL

V aprilu 1981 je Republiška konferenca SZDL sklicala posvetovanje o temi »Aktualne naloge na področju nadaljnjega razvoja prostovoljnega združevanja delovnih ljudi in občanov v društvih in družbenih organizacijah v SR Sloveniji«. Čeprav je od tega posvetovanja v Ljubljani poteklo še več kakor leto dni, je tematika še vedno aktualna, in prav je, da z njo na kratko seznanim člane slovenske lovske organizacije. Še posebno so pomembne tiste usmeritve, ki zadevajo lovsko organizacijo.

Dejavnost društev in družbenih organizacij v SR Sloveniji je zelo obsežna, saj je v njih včlanjenih skupno prek milijon članov, ki se prostovoljno združujejo v več kakor 8000 različnih društvih in družbenih organizacijah.

Posvetovanje je razgrnilo življenje občanov SR Slovenije ter pretreslo problematiko, ki je povezana z našim vsakdanjim delovanjem. Konferenca se je udeležilo prek 200 delegatov, v razpravi pa jih je sodelovalo 54.

Skupščina Lovske zveze Slovenije me je izvolila za delegata na tem posvetovanju. V skladu s smernicami Lovske zveze Slovenije sem na posvetovanju opozoril na aktualna prizadevanja lovske organizacije pri naporih za podružbljanje varstva in gojitve divjadi. To pa pomeni uresničevanje tistih določil ustave, po katerih sta rastlinski in živalski svet pod posebnim družbenim varstvom. Opozoril sem na uresničevanje sprejetih družbenih dogovorov, s katerimi se uporabniki prostora zavezujejo sodelovati v prizadevanjih za usklajeno gospodarjenje s prostorom. Nadalje sem opozoril, da nekateri sprejetje družbenih dogovorov pogjujejo s formalizmi, lokalističnimi težnjami, z zapiranjem lovstva v meje občin in krajevnih skupnosti, kar nima nobene zveze z vlogo lovstva gojitvenih območij itd. Opozoril sem na večjo delavnost, ki jo bomo morali člani lovskih organizacij

razviti, da pridobimo za sodelovanje tudi druge dejavnike na istem območju udejstvovanja. Hkrati sem pozval socialistično zvezo, da se vključi v ustvarjanje ugodne politične klime za dialog vseh dejavnikov v prostoru, saj se zavedamo, da samo podpis družbenega dogovora še ne reši ničesar. Izvajanje sprejetih obveznosti pa je bitnega pomena za obstoj naše divjadi. Ker ohranitev le-te zadeva celotno našo skupnost, lovci računamo pri tem na večjo podporo vodstev SZDL.

Že na začetku posvetovanja je bil razčlenjen pomen nadaljnjega prostovoljnega združevanja občanov v društvih in družbenih organizacijah. Z združevanjem in delovanjem v društvih in družbenih organizacijah — tudi v lovskih — občani izražajo in uresničujejo zlasti skupne širše družbene interese in prispevajo k demokratizaciji družbenih odnosov in zadovoljevanju širših družbenih potreb. Možnost prostovoljnega združevanja občanov pomeni tudi pravico ustanavljati društva. Toda vedno mora biti poudarjen družbeni interes.

Pri tem je razumljivo, da zaradi različnih interesov ni mogoče ustanavljati vseh društev in organizacij na enak način, ker njihovo organi-

ziranost narekujeta programska usmeritev in vsebina dela.

Tako je veliko društev, ki se ustanovljajo in povezujejo v okviru krajevnih skupnosti. Brez koristnega učinka pa bi bilo ustanoviti za eno krajevno skupnost npr. aero klub ali lovsko družino. Lovska organizacija se glede na svoje programe ne more povezovati na administrativno-političnem principu. To bi bila ovira za uspešno varstvo in gojitev divjadi ter tudi drobljenje lovskega gospodarstva, kar je v nasprotju z usmeritvami, ki smo si jih zadali pri podružbljanju lovstva. Uveljavljanje take organiziranosti bi pomenilo tudi uresničevati lokalistična hotenja o zapiranju lovstva v meje krajevnih skupnosti in občin.

Prostovoljnost, na kateri je zasnovano delo v lovski organizaciji, bomo morali krepiti in razvijati še naprej. Težnje po plačilu opravljenega dela v lovski organizaciji moramo najodločneje odklanjati. Posvetovanje je opozorilo na pojave pretiranega trošenja sredstev med amaterji in se zavzelo za prostovoljno in neplačano delo v društvih. Kjer imajo v društvih in družbenih organizacijah delovne skupnosti, morajo ti odnosi temeljiti na zakonu o združenem delu, zakonu o delovnih razmerjih in morajo biti

Včasih že tudi v decembru zapade visok sneg

Foto K. Lampe, Diana

delavcem zagotovljene vse samo-upravne in druge pravice. Ko je posvetovanje ocenilo višje oblike organiziranosti društev v republiki in federaciji, je odločno postavilo zahtevo, da morajo odnosi temeljiti na načelu delegatskega sistema in demokratičnega odločanja, kar smo lovci dobro razvili, a bomo morali še nadalje krepiti ter iskati nove oblike, še bolj izvirne in demokratične.

Kar zadeva pomlajevanje, o katerem je tekla beseda na posvetovanju, lovci lahko rečemo, da smo dosegli dobre uspehe. Toda ne moremo biti zadovoljni z vključevanjem mlajših lovcev v vodstva naše organizacije. Primeri, kjer so mlajši lovci zavestno odrinjeni od vodstva, so večkrat dejstvo. Več bomo morali storiti za doslednejše upoštevanje rotacije tudi v lovskih organizacijah ter uveljaviti načelo kolektivnega dela in odgovornosti, kar pa seveda osebnih odgovornosti ne izključuje. Združevati bomo morali izkušnje starejših lovcev z voljo in zagnanostjo mlajših, delavoljnih lovcev. Ko je posvetovanje opozorilo na te pojave, je podprlo tudi prizadevanje za delo z mentorji, kjer smo lovci že dosegli uspehe.

Upoštevali smo velike napore in pomembno družbeno delo, ki ga občani prostovoljno in brezplačno opravljajo v društvih in družbenih organizacijah, je posvetovanje opozorilo na pomanjkljivost, da za takšno delo ni dovolj družbenih priznanj. V lovski organizaciji imamo sicer svoja odlikovanja, toda delo, ki ga lovci opravljamo, ima tudi veliko splošno družbeno vrednost. Zato bi bilo treba to delo tudi drugače družbeno vrednotiti ter občasno predlagati zaslužne lovce tudi za državna odlikovanja. Naj ta svoj sestavek zaključim z ugotovitvijo, da je problemsko posvetovanje uspelo. Sprejelo je stališča in usmeritve, ki bodo pripomogle k nadaljnjemu razvoju prostovoljnega združevanja in delovanja občanov v društvih in družbenih organizacijah ter razvoju le-teh sploh. Tudi lovci bomo morali najti svoje mesto v teh splošnih prizadevanjih in zlasti odpraviti vsakršne oblike pristopnin, ker smo bili, žal, edina organizacija, ki je bila na posvetovanju zaradi zapiranja vase kritizirana. Sicer smo pa lovci že zdavnaj razrešili številne probleme, s katerimi se preneka

društva in organizacije še vedno ubadajo. Prijetna je ugotovitev, da smo na področju samouprave in delegatskih odnosov dobro organi-

zirani in smo zato tudi dosegli uspehe, ki nas uvrščajo v urejene družbene organizacije in društva SR Slovenije.

Republiška veterinarska uprava izdaja na podlagi 5. točke 56. člena Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi (Uradni list SRS, št. 18/77 in 2/78) zaradi enotnega izvajanja veterinarsko-sanitarne inšpekcijske kontrole in preventivnih ukrepov

OBVEZNO NAVODILO

o izvajanju preventivnih ukrepov in veterinarsko-sanitarne inšpekcijske kontrole nad zdravstvenim stanjem divjadi in objekti za umetno gojitev divjadi (fazanerije, umetna zrejališča, obore)

I.

Občinski organ veterinarske inšpekcije mora urediti in voditi register o živalih in objektih za umetno gojitev divjadi (fazanerije, umetna zrejališča, obore).

Rok za ureditev registra je do 31. 12. 1982.

II.

Objekti iz prejšnje točke so pod veterinarsko-sanitarno inšpekcijsko kontrolo (12. člen Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi). Občinski organ veterinarske inšpekcije mora kontrolirati vsak objekt za umetno gojitev divjadi najmanj dvakrat letno.

III.

Vsak posestnik objekta za umetno gojitev divjadi ima dolžnost, da skrbi za varstvo divjadi pred kužnimi boleznimi in za zdravje divjadi tako, da ne ogroža zdravja drugih živali in ljudi. Pri tem mora zagotoviti izvajanje naslednjih preventivnih ukrepov:

1. V fazanerijah in objektih za umetno gojitev druge male divjadi
 - dvakrat letno (spomladi in jeseni) pregledati zdravstveno stanje matične jate (ta pregled obsega:
 - ugotovitev zoohigijskih pogojev,
 - ugotovitev števila živali,
 - ugotovitev strukture populacije in
 - splošnega zdravstvenega stanja);
 - v času valjenja preiskati neizvaljena jajca in vzrok neizvaljivosti, od vsakega valjenja od 30 do 60 jajc;
 - ugotoviti vzroke pogina za vsaj 5 % poginjenih in zakrnelih kebkov ter za vse poginjene odrasle živali;
 - enkrat letno opraviti koprološki pregled — vzorcev odraslih živali: na singamozo, kokcidiozo in salmonelozo;
 - opravljati tekočo dezinfekcijo inkubatorjev in dezinfekcijo ter deratizacijo objektov;
 - dvakrat letno opraviti preiskavo glede higijske neoporečnosti krmil in vode.
2. V oborah za veliko divjad
 - enkrat letno pregledati splošno zdravstveno stanje divjadi;
 - enkrat letno opraviti koprološki pregled 10 vzorcev iztrebkov na raznih mestih v obori;
 - dvakrat letno opraviti patoanatomsko preiskavo 10 % odstreljene divjadi;
 - poskrbeti za obdukcijo vseh poginulih živali v obori.

IV.

Truplo vsake poginjene divjadi v objektih za umetno gojitev divjadi in v naravi mora lovška organizacija oziroma posestnik takoj dostaviti najbližji veterinarski organizaciji. Le-ta mora poskrbeti, da se ugotovi vzrok pogina.

V.

Če se pojavi kužna bolezen ali se pojavijo znamenja, po katerih se sumi, da je divjad zbolela ali poginila za kužno boleznijo, mora lovška organizacija oziroma posestnik to takoj naznaniti pooblaščenim veterinarskim organizaciji.

Zdravstvene preglede in odvzem vzorcev (neizvaljenih jajc, iztrebkov, poginjenih — zakrnelih kebkov, krmil, vode) opravi pristojna veterinarska organizacija, ki je zadolžena za osnovno zdravstveno varstvo živali v občini, oziroma druga veterinarska organizacija združenega dela, če je z dogovorom za zdravstveno varstvo divjadi organizirana za večje območje. Patoanomske preiskave in laboratorijske preiskave materiala (koprološke, bakteriološke in druge) opravlja Inštitut za zoohigieno in patologijo divjih živali.

VI.

Stroški za izvajanje preventivnih ukrepov iz 3. točke tega navodila gredo v breme posestnika objekta za gojitev divjadi (2. točka 52. člena Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi).

Stroške patoanomske preiskave poginjenih divjadi v naravi plača Lovska zveza Slovenije (po pogodbi med Lovsko zvezo Slovenije in VTOZD za veterinarstvo od 30. 6. 1982).

Stroški za diagnostične in laboratorijske preiskave ter patoanatomsko diagnostiko zaradi suma določenih kužnih bolezni (3. točka 51. člena; 1. točka 52. člena zakona) se v celoti krijejo iz sredstev posebnega računa za zdravstveno varstvo živali proračuna občine.

Številka: 322-04/82-21

Datum: 11. 10. 1982

Direktor:

Dr. Dušan Pirih s. r.

Z odstrelom srnjadi pretiravamo

Miloš Kelih

Znano je, da srnjad živi skoraj na vseh višinah, od rečnih nižin do visokih planinskih pašnikov. Zaradi tega ima tudi različne življenjske možnosti, s tem v zvezi je tudi različno velik prirastek, temu ustrezno pa mora biti tudi različno velik odstrel. Z ozirom na navedeno tudi gojitvene smernice ne morejo biti za razne predele in območja enotne oziroma šablonske, še zlasti ne v količini odstrela.

Skupščina Lovske zveze Slovenije je na svojem zasedanju, 10. nov. 1979, sprejela enotne gojitvene smernice in 9. jan. 1980 podpisala s Skupnostjo organizacij združenega dela za varstvo in gojitev divjadi, lov in ribolov — »Samoupravni sporazum o enotnih gojitvenih smernicah v SR Sloveniji za obdobje 1980—1985«. Na podlagi teh okvirnih gojitvenih smernic so potem vodstva zvez lovskih družin (ZLD) sprejela podrobnejše smernice za gojitev in odstrel divjadi v posameznih območjih. Vsekakor je dolžnost vsake lovske organizacije in vsakega lovca, da izvajata republiške oz. območne smernice.

Menim pa, da imamo lovci ne le pravico, ampak tudi dolžnost te smernice ocenjevati, ker jih bo event. v letu 1985 treba popraviti oz. dopolniti.

Osebnostno menim, da bo za prihodnjih pet let (1985—1990) to nujno, saj k temu kažejo dolgoletni statistični podatki. Do tega nas bo med drugim privedla tudi naša zelena praksa. Zato se dotikam teh smernic, bodisi republiških kakor tudi območnih gorenjskih, vendar z najboljšim namenom, da bi prispeval k bodočim izpopolnjenim smernicam. Prepričan sem zlasti, da pri načrtovanju odstrela nismo dovolj stvarni, da gremo količinsko previsoko. Moje prepričanje potrjujejo tudi številke, kajti že zdavnaj sem se odvadil govoriti »na pamet«.

Ko so bile sedanje gojitvene smernice še v razpravi, nisem mogel

soglašati s »40% izhodišnim odstrelom srnjadi« glede na njen spomladanski stalež. Tudi zdaj ne. Vendar ne zato, da bi polemiziral, pač pa z najboljšim namenom, da bi dopovedal, kam našo srnjad lahko privedemo s pretiranim odstrelom. Zaradi tega tudi ne morem soglašati z izjavo ing. Kržeta v razpravi na zasedanju skupščine, 22. 5. letos, da bomo ob izteku srednjeročnega obdobja v SR Sloveniji dosegli letni odstrel 30 do 35 tisoč srnjadi.

Po starih gojitvenih smernicah smo v Sloveniji gospodarili polnih 30 let. V bistvu so enako gospodarili tudi v drugih lovsko razvitih evropskih deželah. Kolikšne populacije oz. staleže srnjadi smo na kraju prejšnjega obdobja, ko smo še gojili po starih smernicah, izročili v nadaljnje gospodarjenje sedanjim vodstvom lovskih organizacij, nam povedo podatki in krivulje, ki bi jih morali upoštevati. Vsekakor se je v prejšnjem obdobju stanje srnjadi prilično izboljšalo, količinsko kakor

tudi kakovostno. Gotovo, da so temu napredku botrovale objektivno boljše življenjske razmere za to divjad. Zelo veliko pa je prispeval tudi preizkušeni (stari) način gospodarjenja, vštevši lovsko zakonodajo.

Po novih smernicah so prvi začeli Avstrijci. Vsekakor jih zopet posnemamo, saj so naše smernice v bistvu podobne njihovim. Razlike so sem in tja le navidezne. Na primer: smernice gorenjske zveze uvrščajo mlado srnjad (mladiče in enoletnike) v I. starostni razred, 2—6 letno v II. starostni razred in 7-letno ter starejšo v III. starostni razred. Avstrijci pa obratno z rimsko III označujejo mlado, z II srednje staro in z I starejšo in staro srnjad.

Avstrijske smernice omenjam zato, ker planirajo tudi zelo velik odstrel, vendar cilja po smernicah nasploh ne dosegajo. To potrjuje tudi članek »Rehwild — Hege und Bejagung« (Srnjad — gojitev in lov) v avstrijski reviji DER AN-

Zimska skupina srnjadi na begu

Foto J. Papež, Diana

BLICK, št. 3/82. V tem članku beremo o očitkih, zakaj se lovci avstrijske Koroške ne ravna po obstoječih smernicah in ustrelijo premalo srn in mladičev v primerjavi z odstrelom na avstrijskem Štajerskem.

Ta članek me je spodbudil, da sem pisal posameznim lovskim funkcionarjem na avstrijskem Koroškem in Štajerskem ter jih prosil za nekatere podatke. Radi so mi ustregli, za kar sem jim zelo hvaležen. Menim, da so ti podatki poučni obojestransko, zanje in za nas.

Namestnik dežel. lovskega mojstra mag. Kapeller mi je sporočil naslednje: Njegovo področje na Štajerskem ima 1 632 579 ha lovni površin. Na tej površini so v zadnjih dvanajstih letih letno povprečno odstrelili 40 021 srnjadi, od tega 40,6 % srnjakov, 32,3 % srn in 27,1 % mladičev.

To je 2,5 živali na 100 ha lovne površine oziroma 20 % glede na spomladanski stalež. Pogin (povoženo) je znašal 10 % glede na spomladanski stalež. To pomeni, da je šlo iz lovišča 30 % srnjadi glede na spomladanski stalež.

Podatki za okraj Velikovec, ki jih je posredoval okrajni lovski mojster (BJM) Albin Knafl, pa so naslednji:

Lovna površina tega področja obsega 88 431 ha. Ugotovljeni stalež spomladi 1981 je bil 10 589 srnjadi in planirani odstrel za to leto 3180 srnjadi. Dejansko so pa odstrelili v letu 1981 le 2184 srnjadi, kar je le 20 odstotni odstrel glede na navedeni stalež. Poginule (povožene) srnjadi so našli 928, kar je 10 % glede na pomladanski stalež. Navedeno dokazuje, da so dejansko odstrelili le 68 % srnjadi, planirane za odstrel.

Po teh podatkih so na tem področju odstrelili 2,4 srnjadi na 100 ha lovne površine.

Odstrel z ozirom na spol je bil pa v velikovškem okraju takle: 53 % srnjakov, 30 % srn in 17 % mladičev.

Iz poročila BJM ing. Schnabla pa so podatki za okraj Beljak naslednji: Na lovni površini 110 787 ha je bil pomladanski stalež v letu 1981 ocenjen na 11 571 srnjadi. Za odstrel v tem letu so planirali 2871 srnjadi, kar je 25 % glede na po-

mladanski stalež. Dejansko pa so ustrelili le 1994 srnjadi ali 17 % glede na navedeni stalež. V letu 1981 je bilo povožene in drugače poginule srnjadi 685 ali 6 % glede na spomladanski stalež. Odstrel glede na spol je pa znašal: 62 % srnjakov, 24 % srn in 14 % mladičev.

Zaradi primerjave naj navedem še podatke o odstrelu srnjadi na območju Zveze lovskih družin Gorenjske, ki se ne razlikujejo dosti od podatkov z avstrijske Koroške. Lovišča na območju gorenjske zveze so ovrednotena (bonitirana) v štirih razredih. Na tem območju je 27 lovskih družin s 27 lovišči. Od tega so tri lovišča v I., pet v II., petnajst v III. in štiri v IV. bonitetnem razredu. Za srnjad je skupno bonitirano 72 418 ha površine. Povprečni letni odstrel srnjadi je v zadnjih 23 letih znašal 963 ali 22 % glede na spomladanski stalež (planirani odstrel po bonitiranju je bil predviden 25 %). Povožene in poginule srnjadi je bilo letno 410 ali 9 % glede na pomladanski stalež.

Ti podatki povedo, da je šlo v zadnjih 23 letih vsako leto iz gorenjskih lovišč 31 (22 + 9) % srnjadi glede na poml. stalež, v spolnem razmerju 53 % srnjakov, 37 % srn in 10 % mladičev.

Če pa primerjamo pomladanski stalež na Gorenjskem, ki je bil leta 1979 5600 srnjadi, s povprečnim 23-letnim odstrelom, ki je znašal 963 srnjadi, pomeni, da je bil odstrel v tem obdobju dosežen le 17,2 %.

Spomladi 1981 so presodili, da je bil na Gorenjskem stalež srnjadi 6070. Od 2131 za odstrel planirane srnjadi so jo dejansko uplenili le 1688 ali 28 %.

Statistični podatki nas nadalje seznanjajo, da je bilo na Gorenjskem leta 1981 povožene oz. poginule srnjadi 434 ali 14,4 % glede na pomladanski stalež. Ob tem naj pripomnim, da je del povožene srnjadi všteti k odstreljeni, da bi na ta način prikazali čim večji odstrel. Od uplenjene srnjadi je bilo 44 % srnjakov in 56 % srn oziroma v razmerju 1 : 1,25 v korist srn.

Na ta način je bil odstrelni plan dosežen le 80 %.

Vsestranski podatki dovolj jasno govore, koliko nam narava nudi in s čim lahko razpolagamo. O »iz-

hodiščnem 40 % odstrelnem načrtu« ne more biti govora. Vsekakor bi tak odstrel radi dosegli tudi na avstrijskem Koroškem in avstrijskem Štajerskem. Vendar jim to ne uspe. Dosegajo pač zelo približno isto kakor pri nas.

Res je, da je poleženih veliko srnjih mladičev, toda naravna selekcija je vendarle zelo ostra in so izgube pri najmlajših večje, kakor se na splošno predvideva. Trditev v članku »Ekološki temelji gojitve srnjadi«, Lovec, št. 6/82, da stalež srnjadi podcenjujemo, ni utemeljen. Navedba, da je povprečni prirastek pri srnjadi 0,8 mladiča na srno, ni dokazana. Mnenje, da je največje razmnoževanje pri srnjadi možno ob spolnem razmerju 1 : 4 v korist srn, je gotovo nesmisel, ker tega ne dopušča narava. Avstroogrske deželne zakon o lovu je povsem zaščitil srno in mladiče, a do razmerja 1 : 4 ni nikoli prišlo. Kaj se v naravi dogaja, naj navedem primer iz leta 1952, ko je zapadlo ogromno snega. Na pobudo takratnih strokovnjakov pri lovski zvezi smo v blejskem kotu na Gorenjskem polovili 65 srnjadi v spolnem razmerju 35 srnjakov in 30 srn, to je 1,16 : 1 v korist srnjakov, s poudarkom, da so naši lovci do takrat na splošno streljali bolj srnjake kot srne. Možno je sicer, da je številčnost srnjadi večja od ocenjene, toda ne povsod. Podatki, ki sem jih navedel, dokazujejo, da določeno število lovskih družin ne dosega po bonitiranju predvidenega odstrela.

Avtor že omenjenega članka »Ekološki temelji gojitve srnjadi« tudi priporoča odlično strokovno knjigo izpod peresa kneza Albrehta von Bayern (Bavarskega) »A. u. J. v. Bayern«. Kdor je prebral VIII. poglavje (Zuwachs, Verluste, Bestandsschätzung) na straneh od 48 do 58, gotovo ni našel povoda, da bi predlagal pretiran odstrel, še manj pa šablonske smernice. Edino, s čimer človek lahko pripomore k izboljšanju populacije in kakovosti srnjadi — piše v omenjeni knjigi — je zadostno krmljenje z močnimi krmili.

Knjigo kneza Albrehta von Bayern, ki je bila v letu 1981 izdana že tretjič, dobro poznam in jo tudi vsakomur priporočam. Poleg tega avtorja te knjige osebno poznam že od leta 1938, poznam pa tudi

njegovo znanje, sposobnost in odločnost.

Celotna umetnost pri planiranju odstrela je v glavnem, da dobro poznamo dejanski stalež in razmere v lovišču. Načrtovati je treba tak in tolikšen odstrel, da vedno ostane v lovišču primerno število divjadi v pravilnem spolnem in starostnem razmerju, kar daje jamstvo za pravilen nadaljnji razvoj.

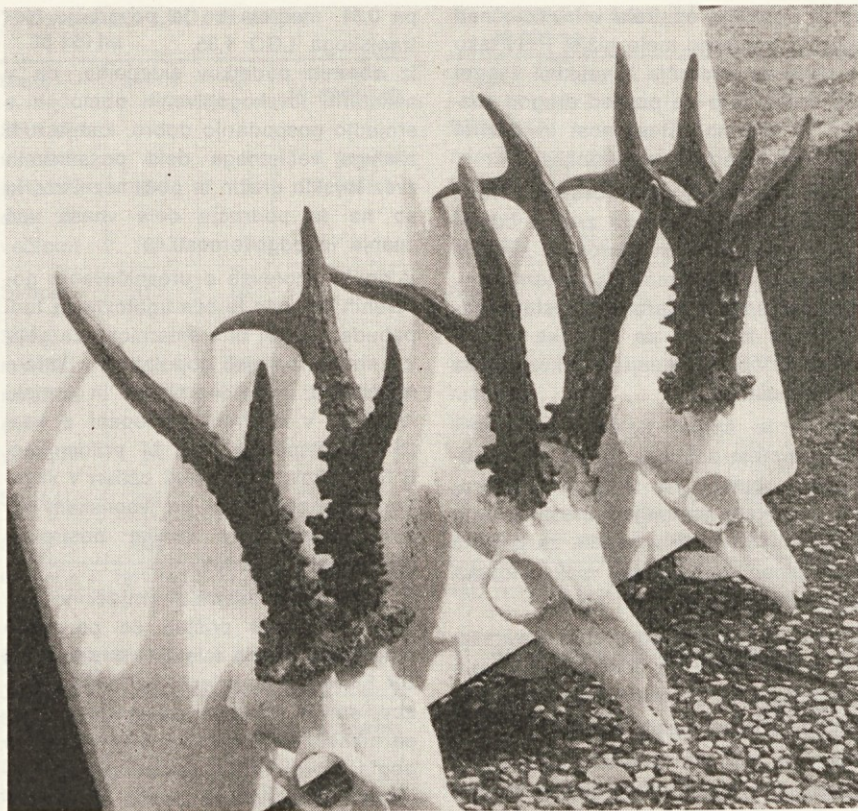
Narava daje in jemlje, a največkrat vzame več, kakor pričakujemo. Š tem se je vsekakor treba sprijazniti. Vemo pa tudi, da se življenjski prostor divjadi nenehno krči. Zato je napačno, če nas v nekem obdobju zavede ugotovitev, da je divjadi neke vrste »trenutno« veliko ali celo preveč. Učiti nas morajo dolgoletne izkušnje in zanesljivi statistični podatki. Zato propagiranje vedno večjega odstrela divjadi, v tem primeru srnjadi, ni v skladu z lovskim gospodarjenjem niti z lovsko etiko.

Po sklepu uredniškega odbora objavljamo tudi odgovor Blaža Kržeta kakor tudi statistični pregled odstrela srnjadi v I. 1981 po lovskogojitvenih območjih v SR Sloveniji

Prav je, da pri našem delu tekoče spremljamo, ocenjujemo in seveda spodbujamo tudi uresničevanje enotnih gojitvenih smernic v praksi. Očitno pomena teh smernic v vseh lovskih organizacijah in lovskogojitvenih območjih še niso dojeli, niti povsod še niso presegli dolgoletne, celo protinaravne prakse pri gojitvi srnjadi. Železno pravilo gojitve, ki temelji na osnovnih življenjskih lastnostih vrste, pa mora biti podrejeno tudi ustreznemu (naravnemu) spolnemu in starostnemu razmerju v sestavi odstrela.

Zatika pa se tudi pri planiranju, ker sicer ne bi bilo tako očitnih neskladij med doseženimi rezultati. Stvarno planiranje mora temeljiti na kar najboljšem poznavanju številčnosti srnjadi določenega področja. Pri tem se seveda moramo posluževati tistih merljivih kazalcev, ki nam pomagajo, da bi bile ocene kar najbolj stvarne.

Menim, da je ta del smernic za gojitev srnjadi dovolj jasen, saj 40-odstotni odstrel z ozirom na pomladansko številčnost opredeljuje kot izhodišče. V nadaljevanju smernic pa preberemo, da je odstrel lahko manjodstoten v pod-

Prve ocene o letošnji »letini« govore tudi o nadpovprečnem številu močnejših srnjakov. K temu je nedvomno prispevala tudi razmeroma mila zima 1981/82. Močnejša rogovja v posameznih letih so pa lahko tudi posledica ne povsem pojasnjenih vzrokov. Na sliki je troje srnjačjih rogovij iz dolenjskih lovišč (z leve): LD Velike Poljane (ZLD Kočevje), avgust 1982, 136,10 točke; izrazito mlad srnjak; LD Predgrad (ZLD Kočevje), julij 1982, 135,12 točke; star, zrel srnjak; LD Podbočje (ZLD Posavje), maj 1982, 136 točk; srednje star srnjak.

Foto B. Krže

ročjih (ali v letih) z velikimi naravnimi izgubami, večji pa v področjih, kjer zanesljivo sklepamo na neusklajenost števila srnjadi z zmogljivostmi njenega življenjskega prostora (pogini, visoka stopnja okuženosti z zajedavci, upadanje telesne teže). Samo to so zanesljivi in merljivi kazalci, katerih spremljanje in vrednotenje zahteva resen, profesionalen odnos, ki vedno ni istoveten s subjektivnimi ocenami posameznih »poznavalcev srnjadi«.

V svojih člankih »Ekološki temelji gojitve srnjadi« (Lovec, št. 6/82) in »Več znanja in odgovornosti pri odstrelu srn in mladičev« (Lovec, št. 9/82) sem želel opozoriti predvsem na potrebo: odpravljati osnovne napake, ki jih pri gojitvi srnjadi ugotavljamo v več predelih Slovenije.

Ne bi želel ocenjevati podatkov o odstrelu srnjadi v nekaterih avstrijskih pokrajinah, očitno pa jih v naporih za pronaravno gojitev čaka še veliko dela. Dejstvo je, da so si tako v Avstriji, kakor v nekaterih drugih državah, pri-

voščili preveliko številčnost srnjadi, pa tudi divjadi nekaterih drugih vrst, kar pa ni naš cilj, ki smo ga opredelili tudi v planskih dokumentih za tekoče srednjeročno obdobje.

Prostorska in številčna razširjenost srnjadi v Sloveniji, pogojena z izjemno prilagodljivostjo vrste, njeni ekonomski in idealni učinki, vse to srnjadi daje najpomembnejše mesto, tako v zanimanju kakor med gojitvenimi nalogami lovcev. Odstrel srnjadi v letu 1981 je v primerjavi z letom 1980 porasel za 1,3 %, v primerjavi z letom 1975 pa za 24 %. V srednjeročnem obdobju smo opredelili cilj, po katerem odstrel srnjadi v Sloveniji v letu 1985 ne bi smel biti izpod 1,5 živali na 100 ha. Menim, da je to stvarno, saj je bil povprečen odstrel leta 1981 v Sloveniji 1,43.

Tudi sicer je analiza odstrela srnjadi v Sloveniji po spolni in starostni sestavi razmeroma ugodna, ob dobrih rezultatih pa se kažejo tudi nerazveseljive ugotovitve. Povsem razumljivo je,

da je povprečje odstrela v loviščih nad zgornjo drevesno mejo nižje. Prav tako to velja za področja z velikimi zvermi (ris, volk), zato pa povsod drugod razlogi za skromno številčnost in odstrel niso utemeljeni in sprejemljivi.

Podatki za posamezna lovskogojitvena območja tudi kažejo na znatna odstopanja od spolne in starostne sestave odstrela, opredeljene s smernicami. Pravilna spolna starostna sestava odstreljenih živali je pa z vidika gojitve vsekakor pomembnejša kakor sama višina odstrela.

Čeprav je srnjad tipična teritorialna vrsta, morajo ustrezna telesa lovskogojitvenih območij oz. zvez lovskih družin zavzeteje spremljati uresničevanje gojitvenih smernic v praksi, za kar sta tudi sicer odgovorna vsaka lovška organizacija in sleherni lovec.

Seveda tudi sama povprečja posameznih lovskogojitvenih območij ne dajejo prave slike o stvarnem stanju gojitve srnjadi v posameznih loviščih.

Tako je npr. na področju ZLD Bela krajina (Kočevsko LGO) odstrel srnjadi na 100 ha komaj 0,44 (povprečje območja 0,76), na področju ZLD II. Bistrica

pa 0,51, medtem ko je povprečje Notranjskega LGO 1,35.

Iz zbranih podatkov sklepamo, da v nekaterih lovskogojitvenih območjih s srnjadjo gospodarijo dobro, kar je tudi zasluga večletnega dela posameznih zvez lovskih družin in posameznikov, ki so na to področje dela vnesli več znanja in odgovornosti.

V prvih razpravah o uresničevanju gojitvenih smernic je bila ugotovljena tudi pobuda, da naj bi v smernicah za gojitev srnjadi sprejeli dopolnitev, s katero naj bi bili mladiči-srnjački in srnjaki lanščaki v odstrelu zastopani z vsaj 25 %. To pomeni, da bi primanjkljaj B lanščakov, ki je zlasti očiten v »kvalitetnih populacijah« pri jesenskem odstrelu dopolnili z večjim odstrelom (mladičev) srnjačkov.

K izvršnemu odstrelu srnjadi v letu 1981 bi morali prišteti še povoženo srnjad, saj je bilo v letu 1981 v loviščih SR Slovenije povoženih kar 1651 srnjakov, srn in mladičev. Samega pogina pa nikakor ne štejemo v odstrel, ker je pogin skoraj vedno posledica neusklajenosti življenjskega okolja in številčnosti srnjadi oziroma podcenjevanja številčnosti srnjadi.

Pregled odstrela srnjadi v SR Sloveniji v letu 1981 v primerjavi s starostno in spolno sestavo odstreljenih živali po sporazumu o enotnih gojitvenih smernicah

Srnjad	odstreljeno		% odstrela po smernicah
	število	%	
SRNJAKI			
mladiči	2 236	8	5 (maks.)
lanščaki	4 357	16	20 (min.)
dve- in večletni	8 169	29	25
Skupaj	14 762	53	50
SRNE			
mladiči	5 192	19	20 (min.)
mladice	2 596	9	5 (maks.)
dve- in večletne	5 467	19	25
Skupaj	13 255	47	50
SKUPAJ ♂ ♀	28 017	100	100

Ocenjena spomladanska številčnost srnjadi v letu 1982 v vseh 20 lovskogojitvenih območjih Slovenije je bila 87 024.

Na 100 ha je bilo povprečno odstreljene 1,43 srnjadi.

Odstrel glede na spomladansko številčnost 1981 je 28,6 %.

Število lovišč s srnjadjo 423.

Izgube v letu 1981 so bile 4908 srnjadi (od tega povožene 1671).

1. Haloško LGO, za srnjad 28 989 ha

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	33	7	5 (maks.)
lanščaki	67	14	20 (min.)
dve- in večletni	141	29	25
Skupaj	241	50	50

SRNE			
mladiči	89	19	20 (min.)
mladice	46	10	5 (maks.)
dve- in večletne	102	21	25
Skupaj	237	50	50
SKUPAJ	478	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 33 %, to je 1,64 srnjadi na 100 ha.

2. Pohorsko LGO, za srnjad 173 713 ha

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	226	6	5 (maks.)
lanščaki	643	19	20 (min.)
dve- in večletni	985	28	25
Skupaj	1854	53	50

SRNE			
mladiči	685	20	20 (min.)
mladice	242	7	5 (maks.)
dve- in večletne	714	20	25
Skupaj	1641	47	50
SKUPAJ	3495	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 34 %, to je 2,01 srnjadi na 100 ha.

3. Dravsko LGO, za srnjad 32 514 ha

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	46	8	5 (maks.)
lanščaki	108	18	20 (min.)
dve- in večletni	195	33	25
Skupaj	349	59	50

SRNE			
mladiči	105	18	20 (min.)
mladice	73	12	5 (maks.)
dve- in večletne	69	11	25
Skupaj	247	41	50
SKUPAJ	596	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 37 %, to je 1,83 srnjadi na 100 ha.

**4. Slovenskogoriško LGO, za srnjad
82 290 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	188	10	5 (maks.)
lanščaki	197	11	20 (min.)
dve- in večletni	460	26	25
Skupaj	845	47	50
SRNE			
mladiči	375	21	20 (min.)
mladice	187	11	5 (maks.)
dve- in večletne	376	21	25
Skupaj	938	53	50
SKUPAJ	1783	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 34 %, to je 2,16 srnjadi na 100 ha.

**5. Bohorsko LGO, za srnjad
122 976 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	101	6	5 (maks.)
lanščaki	268	16	20 (min.)
dve- in večletni	505	29	25
Skupaj	874	51	50
SRNE			
mladiči	367	21	20 (min.)
mladice	199	11	5 (maks.)
dve- in večletne	288	17	25
Skupaj	854	49	50
SKUPAJ	1728	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 30 %, to je 1,40 srnjadi na 100 ha.

**6. Pomursko LGO, za srnjad
127 862 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	187	8	5 (maks.)
lanščaki	295	13	20 (min.)
dve- in večletni	680	29	25
Skupaj	1162	50	50
SRNE			
mladiči	372	16	20 (min.)
mladice	194	8	5 (maks.)
dve- in večletne	578	26	25
Skupaj	1144	50	50
SKUPAJ	2306	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 38 %, to je 1,80 srnjadi na 100 ha.

**7. Dolomitsko LGO, za srnjad
38 120 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	44	7	5 (maks.)
lanščaki	104	18	20 (min.)
dve- in večletni	163	27	25
Skupaj	311	52	50
SRNE			
mladiči	143	24	20 (min.)
mladice	52	8	5 (maks.)
dve- in večletne	96	16	25
Skupaj	291	48	50
SKUPAJ	602	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 31 %, to je 1,57 srnjadi na 100 ha.

**8. Savinjsko LGO, za srnjad
121 957 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	125	6	5 (maks.)
lanščaki	399	18	20 (min.)
dve- in večletni	625	28	25
Skupaj	1149	52	50
SRNE			
mladiči	529	24	20 (min.)
mladice	227	11	5 (maks.)
dve- in večletne	284	13	25
Skupaj	1040	48	50
SKUPAJ	2189	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 32 %, to je 1,79 srnjadi na 100 ha.

**9. Loško LGO, za srnjad
70 608 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	52	5	5 (maks.)
lanščaki	217	19	20 (min.)
dve- in večletni	323	29	25
Skupaj	529	53	50
SRNE			
mladiči	203	19	20 (min.)
mladice	221	11	5 (maks.)
dve- in večletne	192	17	25
Skupaj	516	47	50
SKUPAJ	1108	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 31 %, to je 1,56 srnjadi na 100 ha.

**10. Domžalsko LGO, za srnjad
49 590 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	30	3	5 (maks.)
lanščaki	154	18	20 (min.)
dve- in večletni	254	29	25
Skupaj	438	50	50
SRNE			
mladiči	177	20	20 (min.)
mladice	94	11	5 (maks.)
dve- in večletne	165	19	25
Skupaj	436	50	50
SKUPAJ	874	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 30 %, to je 1,76 srnjadi na 100 ha.

**11. Karavanško LGO, za srnjad
101 517 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	23	3	5 (maks.)
lanščaki	126	16	20 (min.)
dve- in večletni	301	38	25
Skupaj	450	57	50
SRNE			
mladiči	113	14	20 (min.)
mladice	81	10	5 (maks.)
dve- in večletne	150	19	25
Skupaj	344	43	50
SKUPAJ	794	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 26 %, to je 0,78 srnjadi na 100 ha.

**12. Triglavsko LGO, za srnjad
137 670 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	79	8	5 (maks.)
lanščaki	131	13	20 (min.)
dve- in večletni	374	37	25
Skupaj	584	58	50
SRNE			
mladiči	144	14	20 (min.)
mladice	106	11	5 (maks.)
dve- in večletne	175	17	25
Skupaj	425	42	50
SKUPAJ	1009	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 27 %, to je 0,73 srnjadi na 100 ha.

**13. Posavsko LGO, za srnjad
115 479 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	87	8	5 (maks.)
lanščaki	168	16	20 (min.)
dve- in večletni	312	30	25
Skupaj	567	54	50
SRNE			
mladiči	151	14	20 (min.)
mladice	120	11	5 (maks.)
dve- in večletne	220	21	25
Skupaj	491	46	50
SKUPAJ	1058	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 25 %, to je 0,91 srnjadi na 100 ha.

**14. Zasavsko LGO, za srnjad
75 335 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	88	7	5 (maks.)
lanščaki	218	18	20 (min.)
dve- in večletni	382	32	25
Skupaj	688	57	50
SRNE			
mladiči	178	15	20 (min.)
mladice	83	7	5 (maks.)
dve- in večletne	250	21	25
Skupaj	511	43	50
SKUPAJ	1199	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 32 %, to je 1,59 srnjadi na 100 ha.

**15. Krmsko LGO, za srnjad
65 408 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	110	11	5 (maks.)
lanščaki	132	13	20 (min.)
dve- in večletni	280	28	25
Skupaj	522	52	50
SRNE			
mladiči	182	18	20 (min.)
mladice	83	8	5 (maks.)
dve- in večletne	225	22	25
Skupaj	490	48	50
SKUPAJ	1012	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 34 %, to je 1,54 srnjadi na 100 ha.

**16. Kočevsko LGO, za srnjad
195 003 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	139	9	5 (maks.)
lanščaki	218	15	20 (min.)
dve- in večletni	461	31	25
Skupaj	818	55	50
SRNE			
mladiči	250	17	20 (min.)
mladice	108	7	5 (maks.)
dve- in večletne	311	21	25
Skupaj	669	45	50
SKUPAJ	1487	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 26 %, to je 0,76 srnjadi na 100 ha.

**17. Nanoško LGO, za srnjad
55 467 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	111	12	5 (maks.)
lanščaki	111	12	20 (min.)
dve- in večletni	288	30	25
Skupaj	510	54	50
SRNE			
mladiči	138	14	20 (min.)
mladice	89	9	5 (maks.)
dve- in večletne	218	23	25
Skupaj	445	46	50
SKUPAJ	955	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 34 %, to je 1,72 srnjadi na 100 ha.

**18. Notranjsko LGO, za srnjad
106 222 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	174	12	5 (maks.)
lanščaki	208	14	20 (min.)
dve- in večletni	383	27	25
Skupaj	765	53	50
SRNE			
mladiči	251	17	20 (min.)
mladice	143	10	5 (maks.)
dve- in večletne	277	20	25
Skupaj	671	47	50
SKUPAJ	1436	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 34 %, to je 1,35 srnjadi na 100 ha.

**19. Koprsko LGO, za srnjad
122 730 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	145	9	5 (maks.)
lanščaki	263	17	20 (min.)
dve- in večletni	388	24	25
Skupaj	796	50	50
SRNE			
mladiči	347	22	20 (min.)
mladice	158	10	5 (maks.)
dve- in večletne	296	18	25
Skupaj	801	50	50
SKUPAJ	1597	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 38 %, to je 1,30 srnjadi na 100 ha.

**20. Soško LGO, za srnjad
124 869 ha**

Srnjad	število	%	% odstrela po smernicah
SRNJAKI			
mladiči	248	11	5 (maks.)
lanščaki	330	14	20 (min.)
dve- in večletni	669	29	25
Skupaj	1247	54	50
SRNE			
mladiči	393	17	20 (min.)
mladice	190	8	5 (maks.)
dve- in večletne	481	21	25
Skupaj	1064	46	50
SKUPAJ	2311	100	100

Odstrel v l. 1981 je bil na pomlad. številčnost 1982 34 %, to je 1,85 srnjadi na 100 ha.

Brakada v Sredku

(Nadaljevanje in konec)

France Cvenkel

Dva pogona

Lov je potekal v glavnem po načrtu. Psi so kmalu dvignili zajca, za njim še enega in tretjega ter za njimi ubrano vriskali in zvonili. Dokaj pogosti strelci so podžigali strastne istrijance, brak-jazbečarje, ostra terierja in edinega jazbečarja. Fazan se je pred brakirjem skoraj navpično vzpel nad borovce in usmeril svoj let naravnost čez Savo v sosednje lovišče, ne da bi padel za njim en sam strel. Lisica, čez katero so zgrešeno švrknile šibre, se je po goščavi gonjaču za hrbtom spretno izmuznila čez Lešnico. Tropič srnjadi je zapustil Sredok na zahodnem koncu in v elegantnem drncu prečkal cesto. Sredi Sredka je nebudnemu očesu nepazljivega strelca ušel dolgoouhec, ki je že prej s svojimi kljukami zmešal psom sledove, se odlepil od gozdnega obronka ter po čistini pritekel do ceste in smuknil čeznjo na Brčice. Po kljunaču sta zaman smodila dva lovca. Za tremi mlakaricami, ki so pred psom zletele iz opuščenega savskega rokava, iz Bajerja, je udaril prepozen strel in meter za lepim racakom naredil »rešetno dno« v zraku.

Po slabih dveh urah so brakirji »zašpilili klobaso« v Sredku in se ustavili na črti, kjer so »štartali«. Ko so prvi že klicali pse, da jih oprčijo, je lovovodje rog zatrobil konec pogona, v katerem so puške 22-krat spregovorile. Naslednji trikratni dolgi glasovi lovskega roga so vabili na zbirališče, na travnik med Sredkom in Brčicami. Drug za drugim so prihajali brakirji s psi in strelci, najoddaljenejši zadnji. Tudi plen so prinašali, a po pregovoru: Veliko grmenja, malo dežja. V krog med posedle lovce so položili le dva zajca in edino predstavnico pernate divjadi — dolgorepo črno-belo srako. Vendar glej! Ni še vse. Lovca, ki prihajata zadnja, nosita na lesenem drogu — srno. Ali prav vidimo, saj to je nemogoče?! Se je mar kdo zmotil? Saj je na brakadi vendar prepovedano streljati

srnjad! Toda Jože, gost iz LD Begunjščica, ki je k zajcema položil še tretjo dlakasto divjad, pojasni: »Srnicca je. Moj jazbečar Bori jo je prijel v visoki, gosti travi, kamor se je zavlekla. Potipajte njeni zadnji nogi! Pri prehodu čez cesto, najbrž danes ponoči, ji je avtomobil zlomil zadnji nogi. Za vedno bi bila izgubljena, če je pri tej 'inventuri' ne bi našel in do smrti stisnil moj kratkodlaki jazbečar. Zaslužil si je torej zeleno vejico, ki sem mu jo zataknil za ovratnico.« Medtem, ko so po cesti mimo lovcev pri malici zelo počasi in skrajno previdno vozili redki avtomobili, je lovovodja usmeril pogled navzgor na Brčice, z grmičevjem in redkim drevjem poraslo pobočje.

»V tem predelu bo torej nekaj U-pogon. Če bi tudi na Brčicah izvedli pogon s stojišči, bi vsekakor še enkrat v zboru žrebali za stojišča in bi postavljala zopet odvedla strelce na stojišča. Tako bomo pa ta razpotegnjeni breg zajeli na tem koncu v nekakšno vrečo oziroma v naprej nagnjeno črko 'U' in jo pomikali proti zahodu do konca Brčic. Dno te 'U' vreče bodo gonjači s psi, ob strani zgoraj nad Brčicami in ob strani spodaj ob cesti pa bodo strelci. Vrsta strel-

cev zgoraj in vrsta strelcev spodaj se bosta enakomerno pomikali naprej, kakor gonjači na pobočju Brčic. Pri tem morajo strelci v vrsti zgoraj in v vrsti spodaj vedno videti drug drugega. Razdalja med posameznimi strelci naj bo približno 40 korakov. Prva polovica strelcev, od številke 1 do 17, se bo razpotegnila nad Brčicami po robu Ljubenskega polja, druga polovica, od številke 18 do 34, pa ob cesti pod Brčicami.

Zgornja vrsta zaradi varnosti ne sme streljati po bregu strmo navzdol, lahko pa naravnost od sebe ali navzgor, na primer na pernato divjad, ali nazaj na polje, kamor bo zlasti rad tekel zajec. Strelci spodnje vrste lahko streljajo v pobočje pred brakirje, ne pa proti zgornjemu robu Brčic, kjer je zgornja vrsta strelcev. Spodnji strelci seveda lahko tudi streljajo na divjad, ki je pretekla cesto in se usmerila proti Sredku ali Lazom. Divjadi na cesti ne streljamo, ker je asfalt lahko vzrok smrtno nevarnemu odbojnemu strelu! Na divjad, ki teče ali leti naravnost od brakirjev, lahko streljajo tudi lovci-brakirji, ker je divjadi spredaj vreča odprta.«

Polurni odmor je minil in strelci ter brakirji s psi so odšli vsak na svoje mesto. Za razmeroma ozek pas Brčic ni bilo treba toliko gonjačev, zato je lovovodja določil tri brakirje za nosače divjadi, uplenjene v prvem pogonu.

Pogon v Sredku je lovovodja lahko spremljal z vzvišenega mesta, pogon na Brčicah je pa dokaj dobro imel pred očmi s spodnje strani.

V četrte ure je bila »U vreča« nared. Ko je lovovodja z rogom naznanil začetek in za njim še na enak način vodja brakirjev, so gonjači drugič ta dan odpeli psom ovratnice. »U vreča« se je začela počasi pomikati po Brčicah proti Ljubnemu. Odkar lovovodja Borut pomni, je največ zajcev padlo na Brčicah na nekem lovu zadnje jeseni pred drugo vojno, leta 1940. Sedem lovcev

Za lovske
rogove v „B“

Pozdrav lovini

(Kadnji pozdrav)

Dane Namestnik

Slovesno

♩ = 120

1. *Lo - ve - nje je kon - ča - lo, rog po - je prek pla - nin,*
2. *poj - te zdaj ro - go - vi po - sled - nji ta po - zdrav,*

3.

1.v.
2.v.

8

(P) *po - šte - nim lov - cem hva - lo, lo -*
da po - ne - so od - me - vi ga

odmev:

8

vi - ni na spo - min... (P) Le
prek plan - jav, do - brav, ga

odmev:

8

(C) počasneje

prek plan - jav, do - brav ...

8

s tremi psi je tisto nedeljo pobralo 10 zajcev.

Tokrat pa je Borut v svojem poročilu, ki ga je po brakadi moral — skladno s poslovnikom — poslati gospodarju LD, napisal, da je v pogonu na Brčicah v letu 1981 padlo: dva zajca, dva kljunača in šoja. Iz nevarne »U vreče« pa so se rešili: zajec, kljunač, fazan in nekaj šoj. Tudi na Brčicah je bila srnjad, ki se je zelo kasno in počasi umaknila, kakor bi vedela, da nanjo nihče ne sme streljati. In pes je prepoplil gozdnega jereba, ki je kot izredno redek »sezonski delavec« prišel na Brčice obirat glog. Po enournem lovu je »U vreča« prišla do kraja (ali do začetka) Brčic in lovovodja je odtrobil konec pogona, v katerem so puške spregovorile 36-krat.

Lovci in gonjači so prekoračili le še majhen del Ljubenskega polja in zopet so bili pred domom TVD Partizan v Ljubnem.

Pozdrav lovini

Na zbornem mestu pred domom je postajalo vse živahneje; vračali so se strelci in brakirji ter se veselo pomenkovali o lovu.

Lovovodja je spotoma prinesel naročaj zelenih smrekovih vej, jih odvezal z nahrbtnika in razprostrl po tleh. Lovcu pripravniku je naročil, naj poskrbi, da bo divjad na vejah pravilno položena — za pozdrav lovini.

Mladenič je popazil, da so lovci uplenjeno divjad položili lepo v vrsto, obrnjeno proti Sredku in Brčicam. Divjad je morala ležati primerno druga od druge in vsaka na svoji desni strani, obrnjena z levim delom trupa navzgor.

Gledano položeno divjad od zadaj, je bila prva na desnem krilu — srna. Mladi lovec je sprva okleval,

če srna sploh sodi k pozdravu lovini, saj srnjadi na brakadi ni dovoljeno streljati. Pripravnik je vprašujoče pogledal lovovodjo, ki pa mu je prikimal, kajti vsaki mrtvi divjadi gre v vsakem primeru čast in spoštovanje, četudi je ni dovoljeno upleniti. Divjad ni kriva, grajo in kazni zasluži le lovec, ki bi to storil! Srnjad sodi k veliki divjadi, zato pripravnik ni pozabil položiti na njeno levo pleče — vejico divjadi. Toda srnica je ostala brez zadnjega grižljaja, saj ni bilo uplenitelja, da bi ji vtaknil vejico v usta in se na ta način simbolično oddolžil za njeno žrtev. Jazbečar Boro je srnici zadal le »usmrtilni strel«.

Ob srni so ležali štirje zajci, nato dva kljunača. Kje sta pa šoja in sraka? Lovca ju imata v nahrbtniku. Vendar tako ne gre! Res, srake in šoje uvrščamo med škodljivce. Kljub temu so pa sestavni del narave, naravo smo pa lovci dolžni spoštovati. Če se je zakonodajalcu »zdelo vredno« šoja in srako uvrstiti med divjad, lovcem ne sme biti pod čast, izkazati pozdrav tudi njima!

Na prostoru pred domom so se medtem zbrali vsi lovci in brakirji. Razvid prisotnih po seznamu je po drugem pogonu vodil lovovodjevo pomočnik Stane. Nihče od udeležencev ni manjkal, nihče je ni »po francosko« pobrisal, kar se sicer na skupnih lovih še vedno dogaja. Ko se je lovovodja postavil nekoliko meter od srne, obrnjen pravokotno proti njenemu hrbtu, in je zraven njega stopil vodja gonjačev Janez, so udeleženci lova že vedeli, da je na vrsti zadnja točka brakade.

»Tovariši, zbor ob lovini!« je zapovedal Borut. Vsi udeleženci lova so bili v dosegu njegovega glasu. Zato se ni bilo treba poslužiti lovskega roga, ki bi s kratkimi in enakimi večkratnimi zvoki ukazoval končati razgovor in stopiti v zbor; enaki zvoki med pogonom ukažejo na primer končati lov zaradi kakršnega koli vzroka.

Medtem se lovci in brakirji že urejajo v dve vrsti, vzporedno s položeno divjadjo. Prav tako kakor v zbor pred lovom. Zopet je vsaka puška na levi rami, cevi pred ramenom in skoraj navpično navzgor, vsaka leva dlan pa drži puško tik nad zgornjim jermenikom. Pri tem so pa izjema lovci-brakirji, kajti njihove levece držijo na povodcih zveste štirinožne prijatelje.

Že je lovovodja nared za kratek nagovor.

»Tovariši lovci in brakirji, vsi udeleženci brakade! Hkrati s prijetnim lovom smo naredili tudi nekakšno inventuro naših Brčic in Sredka. Lahko smo dobili vtis, da je bilo letos v tem predelu več zajcev kakor lani. Vsekakor bo nekaj resnice tudi na tem, da je steklina pobrala precej lisic. Nadalje se je izkazalo, da je srnjad zastopana nekako v nespremenjenem staležu. Pričakovali pa smo neprimerno več fazanov, saj smo jih dve leti zapored izpustili v lovišče.

Divjad, ki nam je ušla iz 'objema', naj se tudi v bodoče tako uspešno rešuje pred raznimi zasledovalci in dokazuje svojo življenjsko sposobnost.

Narava nam je namenila lep dan in zlata jesen nam je podarila svoje plodove — lovino tu pred nami. Brez zlobe v svojih srcih smo segli po njih. Utrgali smo plodove, kakor utrga vinogradnik grozd, kakor sadjar jabolko, kakor otrok cvet na polju... Ta divjad nam je napolnila kozarce z lovsko radostjo, po starem lovskem običaju smo ji dolžni naš pozdrav, našo zahvalo... Zato tovariši, pozdrav lovini!«

Lovci v zboru stopijo skoraj mirno. Tudi nobena desnica več ne zapenja gumbov, ampak mirno visi ob hlačnem šivu. Vodja gonjačev ima že rog na ustih in trije dolgi, otožni zvoki drug za drugim splovajo prek polja do Brčic in Sredka, kjer je zapuščeni dom uplenjene divjadi.

Lovovodja s pogledom objame pred seboj na zelenje položeno divjad, se spoštljivo odkrije in reče: »Uplenjeni divjadi za lovski blagor — hvala!« Desnice vseh v zboru sežejo k pokrivalom. Lovci in brakirji se odkrijejo, rekoč v en glas: »Hvala!« In se zopet pokrijejo.

Nakar lovovodja sklene: »Vsem se zahvaljujem za točno izvajanje navodil in discipliniranost na lovu. Predvsem pa članom sosednje LD Begunjsčica za prijetno lovsko družbo. Vodstvo naše LD v znak iskrenega sodelovanja med našima lovskima družinama poklanja najstarejšemu udeležencu današnjega lova iz LD Begunjsčica — uplenjenega zajca. S tem je druga glavna brakada LD Kovor pri kraju. Vsa komur pa je še odprta na njegove lastne stroške okrepčevalnica v našem domu TVD Partizan.«

Po skupnem lovu (brakadi) pri pozdravu lovini na povelje lovovodje navadno vodja gonjačev zatrobi na rog (ali na puškino cev) tri dolge zvoke, ki pomenijo konec. Najlepše pa bi bilo, če bi po teh treh zvokih zatrobil še melodijo, ki jo je po stari slovenski lovski pesmi priredil za »mali lovski rog« Dane Namestnik. Zelo slovesno bi bilo, če bi melodijo zaigralo več rogov.

Po možnosti naj bi tudi lovec posameznik, seveda večš igranja na tak rog, s to melodijo počastil veliko divjad, ki jo je uplenil, potem ko ji je dal v usta zadnji grižljaj, ji položil na levo pleče vejico divjadi in ob njej postal nekaj minut na mrtvi straži.

Žarne oči davnine

(Romanca o divjih mačkah)

Jelo Gašperšič

V. RAPORT — O DIVJI MAČKI, KI PRI-
PRE ŽARNE OČI...

Čas po zgodnji večerji in noč v bolnišnici sta mučnejša od dneva. Tihota stopnjuje jakost vzdihljajev in stokov nesrečnikov, ki si dajejo duška, da bi si olajšali bolečine. Vzdušje nočne pomrčine, v dolini bridkosti in človeške bede, po vroči bitvi bajeslovnih junakov. Tam se iz niča prikaže dobra nočna vila, da zatisne oči tistim, ki jim ni več pomoči in z napojem nesmrtnosti ohrabri tiste, ki imajo še upanje, da prežive. Ta vila prihaja. Nočna sestra: deltasto oblikovan aeroplanček na njeni glavi kroži od postelje do postelje. Brez šuma se mi približa kakor na neslišnih in nevidnih kotalkah. V medli pomrčini zasenčenih svetilk vidim mil, smehljajoč se, belo obrobljen obrazek. Še zdaleč ne spominja na postarano, sitno sestro prednico z izrazom nabrskane tete. Še najbolj bi ji pristajalo ime Lojzka ali pa Jožica. Z menoj bi lahko igrala igro »Špano« ali pa »Človek, ne jezi se«. Nataknil bi pa so ji kako tuje ime: morda je sestra Fides, Cecilija ali Klementina? Ko vidi, da bedim, me napol šepetaje sočutno vpraša: »Boli, fantek?« Od-
kimam. Trmast vsaj toliko kakor moji koštruni, bi odkimal tudi, če bi me bolelo. Popravi mi zglavje, me z materinskim gibom poboža po krtači in reče spodbudno: »Nič ne skrbi, vse bo še dobro! Zdaj pa zaspi, fantek... Lahko noč!«

Fantek? Kakšen fantek neki! Uboga, nevedna nuna! Najbrž ne loči čuka od šoje! Saj vem: z dobrimi deli usmiljenja bi si rada onstran življenja prislužila mesto v kakem angelskem zboru, kjer bi pela koloraturni sopran. Še sanja se ji ne, da ima pred seboj: divjega lovca, ki se mu po ožilju podi-
jo krđela staroslavnih lokostrelcev; gospodarja Bajdovke, Volševke, Marječka, Kvadnika in Molnika; pikadorja in toreadorja, ki zna na paši uprizoriti pravo bikoborbo z napadalnimi ovni in še bolj nevarnimi mrkači; prijatelja istrijancev in posavcev ter častilca in podanika divjih mačk!!!... Fantek?! Za božjo voljo, saj nisem padel s češnje, kar se lahko zgodi sleherni nerodi! Kroglica v kozarcu na nočni omarici, to je vendar nekaj moškega, morda celo junaškega! Najbrž sem celo edini obstreljenec v devetih farah naokoli.

Bedim. Iz doline siročine me odnaša nekam na mojo sanjsko Bajdovko. Misel dobiva krila urnega divjega goloba. Vzleti! V široki spirali se dviga visoko, visoko. Nekajkrat obkroži mesto in vzame smer. Potem pada, pospešuje s kratkimi, ksebnimi zamahi in pada. Pod golobjimi perutmi drvi Golovec, Urh, Zadvorške hoste, Orle, Pokurniki; v nagnjenem letu obleti delto ob pobočjih domačih hribov in pristane na senožetih... Na spominsko nedeljo, ki se nagiba k zatonu. Malo se potepam ob jelševih mejah. Občutljive antene nenadno, nenapovedano sprejmejo

tisto, česar ne smejo zgrešiti, oddaljene strele nekje za Šentpavлом na vzhodni strani Molnika: rezke, zamolke, potegnjene in razletavajoče se po dolinah. Kakor jih oblikujeta smodnik in razgibano zemljišče. Posveti se mi: Brakada! Zjutraj so lovci vendar šli v hribe! Pritegnejo me z močjo magneta. Mimo Rifla naravnost pod Kvadnik. Tečem, da kaj ne zamudim. To bo najbrž sklepni pogon? V mojem hribu!

Že od daleč zagledam redke lovce — ti so običajno starejši, ki težje hodijo — kako eden za drugim spešijo, da bi zaprli vso vznožno fronto Kvadnika in Molnika. Zgornji se postavljajo po grebenih. Uh, kako me vleče v to posvečeno blokado! Ko bi me vzeli vsaj za gonjača!... Lovec, ki se mu približam, me na kratko odslovi, češ naj se umaknem iz strelnega območja. Poparjen se umikam in se končno ugnezdím na nasprotni ozari travnatega vznožja Marječka. Kaj hočem več: tri pobočja imam pred seboj. Sonce, ki prši zlato svetlobo na jesensko ogolele bregove s tintnimi zaplami borov in smrek, imam za hrbtom. Božanski reflektor. Vse je pod njegovo rdeče rumeno lučjo. Lovec, ki me je odslovil, niti ne ve, da mi je odstopil vstopnico za kraljevsko ložo z najlepšim razgledom. Pošilil sem ga. Nisem pa še vedel, da pogon na brakadi lahko doživljaš na več načinov: Brakiranje po bregovih je naporno, a polno prese-
nečenj. V napetem pričakovanju na stojišču pa ga — če imaš dovolj domišljije in širok razpon do zgornjega slušnega praga — lahko spremljaš celo z zaprtimi očmi. Kakor dinamično slušno igro. Zvoki bliskovito menjavajo vidne predstave in naženejo zeleno kri do vrelišča.

Ni bilo treba dolgo čakati. Za drugim obronkom razpotegnjen glas lovskega roga. Pogon se je začel. Iz sredine Kvadnika se sproži kanja in me utrujeno preleti. Zrak je kmalu ves živ drobnih ptic, ki frlijo čezme. Že slišim gonjače in kmalu jih tudi vidim, ko prihajajo čez preval. Pred njimi trop belih istrijancev, ki ob spodbudnih vzklikih preiskujejo pritlične smrečice

Steklina na območju SR Slovenije

Od 16. septembra do 15. oktobra 1982 so z območja 31 občin laboratorijsko preiskali glede na steklino skupno 170 živali: 103 lisice, 9 psov, 32 mačk, 1 risa, 15 srn, 1 gamsa, 5 jazbecev, 1 dihurja, 2 kuni in 1 podlasico.

Virološki inštitut veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 13 živalih z območja 10 občin: Idrija (1 lisica), Ilirska Bistrica (1 lisica), Lenart (1 lisica), Ljubljana Moste-Polje (1 lisica), Ljubljana Vič-Rudnik (1 lisica), Maribor (2 lisici), Ptuj (1 lisica), Ribnica (2 lisici, 1 mačka), Šmarje pri Jelšah (1 lisica) in Tolmin (1 lisica).

Skupno je obbolelo 12 lisic (92,30 %) in 1 mačka (7,70 %).

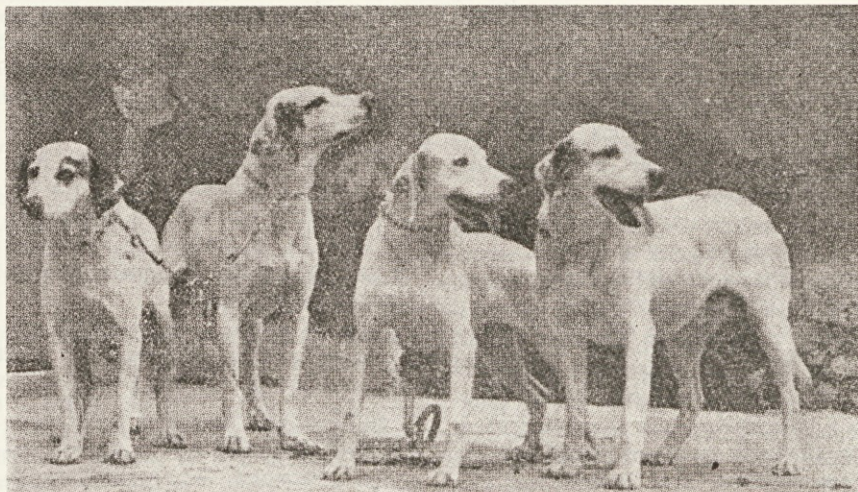
Ljubljana, 20. 10. 1982

Republiška veterinarska uprava

in prevohavajo dlišča grmišč, da bi kaj dvignili. Z gonjači vred utonejo v Jeričkov graben, kjer izvira najboljša voda na svetu. In dvignili so ga. Zajca, ki si je izbral svoj kvartir blizu obrob-nih njivic, so dobesedno vrgli iz loža. To je moj zajec! Vse kaže, da se istri-janske furije še niso polenile in nadre-vile. Godba visokih tonov sega do neba. Zajec pridirja v čudnih okljukah naravnost proti lovcu, ki me je odslovil. Že dviga puško in meri. Menda bo ja zgrešil! Preden slišim pok, zajec na-pravi premet, pobilne z beljavo tre-bušne strani kožuška in obleži. Istri-janci, ki so se gnali za njim, zavrejo, da jih meče na zadnjice, prevohavajo zajca in zaplešejo častni krog okoli njega. K lovskemu blagru prispevajo tu-di gonjači, ki pomirijo pse in jih spet naravnajo za nadaljnje iskanje.

A, glej, čudo prečudno! Izven dosega nosov malo omahujočih psov se v mo-jem obzorju pobilskujejo bela zrcalca. Srne! Stoje, vrtijo vratove, poslušajo, prebegajo sem, prebegajo tja. Bori-jo se z nevidno oboro, ki jih zavrača navzdol. Odločijo se za mojo smer. Ne-kaj njihovih nadrobiljenih skokov je kakor priprava za galop. Zatem ta bo-žanska, vilinska bitja preplavajo doli-nico med Kvadnikom in Marječkom. Vitke noge se skoraj ne dotikajo tal. Prožijo se v dolge, plavajoče, malone vodoravne skoke po zraku proti rešil-nemu otoku za mojim hrbtom. Sleher-na balerina bi jim zavidala. Lovec, mimo katerega je šel začetni galop, ni dvignil puške in jih ni obsul s svin-čeno točo. Samo gledal je in strmel nad letom po zraku.

Za sklepno dejanje pogona pa še naj-večji čudež! Od nekod se je vzelo sâmo jesensko zlato: lisica, ki je že zdavnaj »z repom pometla po ajdovem strnišču«. Kakor da se je tukaj na-bralo vse, kar so pregnali in zgrešili na prejšnjih pogonih. Vsekakor se je sem zatekla in pritajila, ker so jo odrezali od lisičin na Rojah. Prihuljeno se vleče čisto pri tleh, da bo šnila navzgor proti vrhu Kvadnika in Molnika. Istrijanci se kakor bela vizita približu-jejo tej sveži sledini. Pravkar jo bodo prečkali. Kakor puh plamena v gobce jih dah lisice vrže nazaj. Za trenutek se zmedejo in premešajo. Začetne vriske znižajo za pol oktave, zakaj na sledi zaslutijo zobe. Nato potegnejo. Z nizkim nosom jih vodi bariton, drugi pa se v diru razvrščajo ob njem levo in desno s spremljavo. Prvi akordi gonje, kakršno morda vidiš in slišiš samo enkrat v življenju. Skozi vejnata

Skopča kratkodlakih istriancev

sita slečenega drevja gledam, kako beli plug istriancev orje navzgor proti črti strelcev. Plug ima zlato konico, ki ga vleče za seboj z zrelih kožuhom in plavajočim repom.

Zgornja črta strelcev oživi. Brezdimna »rottweiler« in »obilicevec« treskata rezko kot za stavo. Odgovarjata eden drugemu. Kdaj pa kdaj zamolklo udari dratenka. Svetloba je hitrejša od zvoka. Najprej dimni oblak zgorelin črnega smodnika, potem šele udarec bronaste-ga gonga... Zdi pa se, da se je vse zarotilo. Vsi so zgrešili. Ves dan so na nogah. Utrujeni streljajo med debli na preveliko daljavo.

Gonja gre dalje. Lisica dela neverjetne zavoje. Beli plug izgubljam izpred oči. Zavija v smrečje. Vidim samo pobilske belih hrbtov. Pojejo ostrejša smrekic in iglice borov kakor v prazni prostorni dvorani. (Lovci »stare zaveze« bi temu rekli zvonjenje brakov in »kanonada kakor na fronti«. Lovski zelenci bi mor-da slišali dinamično skladbo »Bobnar-jev praznik« z grmenjem velikih bobnov in odšumom malih z vmesnim treska-njem činel. Zanje bo zvonjenje istri-jancev, če ga bodo še doživeli, petje rockerskih kričočev v transu na pasji veselici ob spremljavi basovskih kitar.

Kolikor sploh ne bodo naglušni in pre-več zaverovani v muho na puški in v to, kaj jim bodo psi prignali. Za nas srednjake, ki smo blizu eni in drugi »zavezi«, pa bo nekaj vmes ali oboje: kanonada smodnikov in pritrkavanje na lovskem slavu ter prvinska rock sim-fonija, ki sta jo izumila narava in člo-vek. Tu in tam podložena z ritmom hi-trega čardaša ali živahne polke. Zvočni film, kjer občutljive ušesne membrane in čutnice očesne retine združujejo muziko in sliko, prelivajo razglašenost v uglasenost, nesmisel v smisel veselje-ne podobe slovenske brakade. Pred-stavo, ki jo lahko vidi in dojame le srce, ki poganja zeleno, lovsko kri.)

Spominska lisica istriancev še vedno vleče za seboj. Gonja za nekaj minut izgine v globoko zajedo podmolniškega vodnega zajetja, pa se spet prikaže med golim drevjem na zadnjem poboč-ju v mojem obzorju. Strelci so se zopet zbudili. Treskajo tjavdan in gonjo obrnejo. Zlata konica napravi oster krožni zavoj. Rep ji v hitrem poskoč-nem obratu kar odnese v desno. Istri-jancev je spet pometala v na oko ne-razrešljivo gručo. Nervozno se mešajo, prevohavajo tla in planejo v gonjo navzdol k zadnjemu lovcu, ki zapira vznožje Molnika ob vasi. Vse kaže, da bo lisica poskušala uiti čez odprto zemljišče v Marječek, kjer je več rešil-nih lukenj. Zamaknjen in miren jo pri-čakujem. Če je šlo čezme in mimo že skoraj vse, kar je bilo v Kvadniku živega, naj gre še to.

Motim se. Spodaj jo čaka stara lovska grča. Ne vidi še nič, a sliši. Že dviga puško in meri. To mora biti lovsko uho prave sorte, ki pozna zvočni razplet brakade. Še nekaj skokov in lisica bo

vštric z njim. Zakadi se enkrat, dvakrat, šele potem zagrmí kakor bron. Lovec, zavít v dimni oblak, je slep. Ne vidi, kaj se je z lisico zgodilo. Jaz pa vidim, kako zlata konica s smrčkom zapluži po mahovnati površini, povijuga z repom in obleži.

In zdaj prizor, ki ga je bilo najbolj vredno videti. Hecna in obenem vrhunska storitev brakade! Vsi stari keltski, ilirski, pa starogrški, rimski, staroslovanski, germanski in romanski bogovi bi se držali za trebuhe in pokali od smeha. Vse lovske boginje bi cepetale in poskakovale v slogu francoskega kan-kana in privzdigovale krila do nespodobnosti. Sam frankofonsko-germanski sveti Hubert bi pogledal skozi prste in bridko obžaloval, da je jago in veseljaško življenje obesil na klin in se dal narediti za ardenskega škofa. Prej ko ne pa bi stari Slovenci od navdušenja potegnili celo družčino za seboj v Moste k »Birovžu« ob Ljubljani, kjer bi ga žingali do rane zore. Nesporno je namreč dognano, da so že v šestem, sedmem in osmem stoletju našega štetja radi pogledali v izvotljene kozlovske rogove z opojno medico. Na veselje, na žalost in na tisto, kar pride vmes...

Na zob bi ga dajali zaradi smodniškega oblaka, ki mu v mater zemljo rastejo samo noge... Oblak se začne premikati. Kakor kak frontnik lovec razganja umetno meglo. Gleda pod njo in vesla s prosto desnico, da bi bolje videl, ali je lisico položil ali ne. Preden je pri njej, jo vodilni istrijanec strese in pošlje v lisičja nebesa. Goniči jo ovohavajo in prepletajo šibaste repe. Vrte se okoli nje in plešejo častno kolo. Saj ga zasluži. Iztisnila jim je vso sapo in nagnala lovsko kri čez vrelišče.

Ni mi do tega, da bi počakal na pozdrav lovini. Poln doživetja odhajam proti domu z domotožno mislijo na staro »Sakra-mokro«, ki počiva na vaškem pokopališču pod mogočnim in zvonečim imenom: Melhior Keber...

Spominski golob se še malo popase na Bajdovki, pogleda za želodom na Volševki, se napije dobre vode v Podmolnišnici, kljune po sivi glini in zleti. Leti, leti v veslajočem letu v smeri Save, striže nad rečno strugo, obleti pobočje Šmarne gore in Toškega čela, mine Rožnik, pristane na končnici bolniške postelje in se razblini.

Za divjo mačko nimam prijazne misli. Vidim jo jezno, kako se previja ta sivo rjavi nočni tiholazec med štorovjem ter izginja v izposojeno skalno razpoko. Tu, v pomrčini se zvije sku-

paj, se obda z valjastim repom in se pripravlja na dremež. Leno pripira žarne vzhodnjaške oči, zaspano mežika in prede štreno. Snuje nove zarote. Ta moj malik, zaveza in pokora. Prime me sveta jeza. Požugam ji v slogu jalovih groženj bojevitiga Jožeka: »Le počakaj, hudoba tigrasta! Saj te poznam! Se bova že še srečala in zbarantala za tvoj kožu! Boš že videla, kdo bo potegnil krajši konec!«

Utonem v blodnjah. Ob postelji leži moj najlepši in najljubši pes — istrijanec in mi liže razbolelo rano. Pes, ki ga je spočela narava za svoje strme bregove. Podarila mu je barvo istrskega marmorja in podmolniškega peska. Videla ga je noč in ga oblila s hladnim leskom mesečine. Všeč je bil zvezdam, ki so se mu vžgale na čelo, oplečje in na koren repa. Drevo mu je dalo dve češnji črnici namesto belih oči. Mesečevi kovači so mu skovali neuničljivo srce, sonce ga je ukalilo v kotlu žive magme. Zapomnil si je pritrkavanje mesečevih kovačev in postal zborni pevec. Povzel je hitrost in linijo leta izstreljene puščice starodavnega strelca. Pognal se je proti kraški burji, ki ga je napravila za neprekosljivega in najhitrejšega bralca tajnopisja narave.

Zbudim se, ko zračijo sobe. Oplazi me trda resničnost jutra. Oprimem se domačega zvoka tramvaja, ki presunljivo cvili na zavojih od Ambroževega trga do bolnišnice, in brlzigov premogarjev na ulici.

Dopoldne me odpustijo.

Zapustil je obstreljeni deček oddelek bolnišnice številka ena. Samoobrambni čut mu je narekoval, naj ne gre po ustaljeni poti mimo mestne klavnice, mitnice na Hradeckega ceste, kjer pred Lokarjevo hišo vedno postaja kak lep in zanimiv istrijanec ali ptičar. V Spodnji Hrušici je vendar žandarmerijska postaja, ki ga išče in se ji je treba ogniti. Mahnil jo je po Zaloški čez Fužine, kjer jo je prav lepo obšel. Drži se daleč od žandarja, fantič! Žandar, to je nekaj neosebnega. Najbrž nima niti prijatelja. Ne moreš mu pisati trikrat žigosane planinske karte s šolskega izleta iz Kamniške Bistrice... Žandar ima lahko samo drugega žandarja. To je njegov drugi jaz. Med njima pa je prostora še za tretjega, ki nima šapke s tribarvno kokardo...

Za nekaj trenutkov se je dečko naslonil na kamnitno ograjo fužinskega mostu, da bi prisluhnil bučanju sicer lene Ljubljane, ki se tu razdivja čez jez vevške papirnice.

Potem je vzel pot pod noge. Domov kakor neusojeni posavski brak! Na obzorju se je pred njim odprla vsa mogočna panorama jesensko ogolelih hribov, s tintnimi zaplatami borov in smrek v zlati novembrski svetlobi, razprta in raztegnjena harmonika vrhov od Save do Dolenjske ceste: Kašeljki hribi z Debnim vrhom in Kačjim hribom; v modrikasto kopreno zamaknjeni Vnajarji in Janče; bližnji Žagarski vrh, Babna gora in Turenc nad Razori; plečati Pugled in kmalu nekoliko podrti Molnik. Ker mu hribov od včeraj do danes nihče ni ukradel, je brezskrbno poskočil in si zažvižgal slavnostni marš iz Verdijeve »Aide« in »Barcarolo« iz »Hoffmanovih pripovedk«.

Kaj za to, če je »punčka« na levi roki dobila prečudno, učeno latinsko ime »vulnus sclopetarium...« v najbolj prefinjenem jeziku sveta. Kri je še mlada, zaceli vse rane. To je igrivi, razposajeni poskok gamskega kozliča s peči na peč. Neskaljeno veselje ob potovanju: k bregovom, ki temnijo v jesenski železasti rji; pod večno zelene šotore smrek, ki z razprtimi pahljačami lovijo vetrove in se med njimi pobliskuje belina istrijancev; pod možate hraste, ki se edini še nočejo sleči in šelestijo in pokcajo v krošnjah kot drobni škrgetci... Radost ob hoji v zavejane zimske dobrave, ki bodo prav kmalu preprežene s tajnopisjem sledov in stečin in prepodne lunine luči v pajčolanu čipk in kristalov, razgrnjenih nad nočno krajino... Nemirna slutnja in pričakovanje toplih pomladanskih odjug, ki vršijo čez hribe, igrajo na harfe ogolelega drevja in s klici neznanih ptic pod nočnim nebom vabijo h gnezdenju in brstenju... To je skok v toplo poletje, zasičeno z zelenjem, z roji kresnic nad senožetmi, žužnanjem žuželk in šumom ptičjih peruti... To je slepo letenje v zeleni lovski oblak, ki ga v območju čarnega risa nezmotljivo vodi radarja priprtih, smaragdno zelenih oči divje mačke z jantarskim sijem.

Doklej še romanca sanjske Bajdovke? Doklej in do kam ga bodo še motrile žarne oči davnine? Nad delto njegove doline se že vrtinčijo in plahutajo črni krokarji.

Ob 35-letnici LD Brestanica

V nedeljo, 4. julija 1982, so brestaniški lovci praznovali 35. obletnico ustanovitve lovske družine. Na proslavi, posvečeni tudi Dnevu borca, so poleg članov domače LD prisostvovali tudi predstavniki pobratene Lovske družine Stol-Žirovnica, Skupščine občine Krško, Krajevne skupnosti Brestanica ter številni krajanjani. Prehojeno pot lovske družine je orisal Anton Javorič, o pomenu Dneva borca pa je govoril Stane Nunčič, predsednik ZZB NOV občine Krško.

Najstarejši ustanovni član LD Anton Javorič je ob tej priložnosti prejel listino o častnem članstvu LD, Franc Slemenšek st., prav tako ustanovni član, pa posebno priznanje. Lovsko družino jubilarntko pa so z lepim lesorezom obdarili člani pobratene LD Stol-Žirovnica. V LD je včlanjenih 42 lovcev. Članstvo se je v zadnjih letih precej pomladilo, saj je povprečna starost lovcev 42 let. Menimo, da je število lovcev v lovišču primerno za dobro gospodarjenje, saj pride na lovca 117 ha lovne površine. LD skrbi, da se člani lovske izobražujejo. V ta namen pošilja člane na predavanja, tečaje in seminarje, ki jih prireja ZLD Posavje in Lovska zveza Slovenije.

Člani so z brezplačnim delom leta 1977 zgradili na Dobravi pri Brestanici lovski dom.

V letu 1964 je LD razvila svoj prapor, leta 1977 pa sklenila pobratenje z Lovsko družino Stol-Žirovnica. S člani pobratene LD se srečujemo na lovih in raznih prireditvah Lovske družine Brestanica ali Lovske družine Stol-Žirovnica. Ob 35-letnici LD so člani še posebej ponosni na novo sodobno strelišče na glinaste golobe, ki so ga zgradili v 700 urah z brezplačnim udarniškim delom.

Na prvem tekmovanju, ki je bilo ob tej priložnosti, je med ekipami zmagala ekipa LD

Artiče, med posamezniki pa Polde Zelič (Partizan Krško). V tekmovanju z izpadanjem je bil najboljši Vlado Debelak (LD Artiče).

Ustanovitev LD Brestanica sega v leto 1947, ko so na pobudo lovcev takratnih LD Blanca in LD Brestanica združili lovišči obeh družin in ustanovili novo LD Brestanica.

LD Brestanica gospodari z loviščem 4935 ha, od katerih je 2300 ha gozdnih, 2495 ha poljskih in 140 ha ostalih (vodnih in drugih) površin. Prevladujejo čisti listnati gozdovi, ki se razprostirajo na 1700 ha, ostalo so mešani in čisti iglasti gozdovi ter grmišča. Na poljedelskih površinah so predvsem manjše kmetije s klasičnim načinom obdelave; v zadnjih letih pridelujejo v glavnem živinsko krmo. Travnice površine zavzemajo 995, njive 970, vinogradi 310 in sadovnjaki 220 hektarov.

Topografsko je lovišče zelo razgibano; hribovje se razprostira južno od Bohorja do reke Save in je preprejeno s številnimi potoki ter jarki. Klima je na območju, z nadmorsko višino med 180 in 950 metri, dokaj blaga. Letno pade povprečno 1100 do 1200 mm padavin, snežnih dni je 40 do 60, srednja letna temperatura pa je 11°C.

Industrije je na območju lovišča bolj malo, vsa je osredotočena na ožjem območju Brestanice.

Razvojno pot LD Brestanica je orisal Anton Javorič. Levo praporščak s praporom LD Stol-Žirovnica, desno praporščak s praporom LD Brestanica.

Foto F. Z.

Stalne vrste divjadi v lovišču so: srnjad, zajec, fazan, raca mlakarica, gozdni jereb, lisica, obe vrsti kun, pižmovka, veverica in kragulj. Med prehodne oz. preletne vrste v lovišču pa lahko štejemo divjega prašiča in razne ptice.

Srnjad je za LD predvsem iz gospodarskih razlogov najpomembnejša divjad. Zastopana je v celotnem lovišču, s povprečno gostoto 3,7 srnjadi na 100 ha. Poprečni odstrel zadnjih petih let je 46 kosov, povprečna teža odrasle srnjadi pa 18,10 kg. Zdravstveno stanje te divjadi je zadovoljivo, naravnih in ostalih izgub je malo.

Poljskih zajcev je, kljub naporem, da obdržimo to vrsto v primernem staležu, vedno manj. Poskušali smo z delno zaščito, vendar so bili uspehi bolj slabi. Sedaj, ko je številčnost lisice močno upadla zaradi stekline, se zavzemamo za dogovor s soslednjimi lov. družinami o zaščiti te divjadi. Poprečni letni odstrel v zadnjih petih letih je bil le 34, pomladanski stalež pa približno 100 zajcev.

Kakor pri zajcu, ugotavljamo tudi pri fazanu vedno manjšo gostoto. Vzroki za upadanje številčnosti so verjetno enaki, kot jih ugotavljajo tudi v drugih predelih Slovenije. Letni odstrel, pri vlaganju letno povprečno 100 kebčkov in ocenjenem staležu 210, znaša v zadnjih petih letih povprečno 71 petelinov. Imamo dvajset

fazanjih krmišč in za krmljenje fazanov porabimo letno 300 kg koruze.

Gozdni jereb se še nahaja skoraj v vseh predelih lovišča. Njegov stalež ocenjujemo na 30, poprečni letni odstrel so pa le 3 jerebi-petelini.

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da smo pri gospodarjenju z raco mlakarico na pravi poti. Številčnost in odstrel te divjadi sta iz leta v leto večja. V letih 1981 in 1982 smo vložili po 100 rac. Uspehi vlaganja so neprimerno boljši kakor pri fazanu. Ocenjujemo, da je sedaj na 50 ha vodnih površin v lovišču okoli 250 rac.

F. Zorko

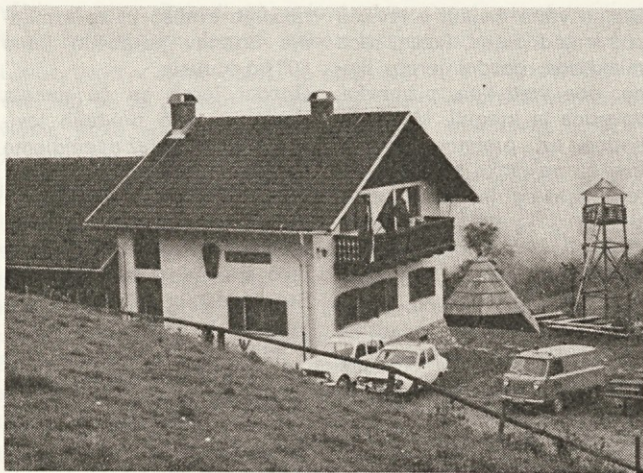
Otvoritev novega lovskega doma LD Zeleni vrh-Vuzenica

Lovci LD Zeleni vrh-Vuzenica so 29. avgusta 1982 dočakali srečni dogodek: otvoritev novega lovskega doma. Tako so proslavili svojo veliko delovno zmago, povezano s praznikom občine Radlje ob Dravi.

Ob lepi zgradbi, ki je ponos vuzeniškim lovcem in drugim krajanom, so se ta dan poleg domačih lovcev zbrale tudi delegacije soslednjih lovske družin, predstavniki družbenopolitičnega življenja, zastopnik Zveze lovske družin Maribor in številni drugi občani iz bližnje in daljne okolice.

Ko je godba na pihala iz Vuzenice odigrala himno, je tajnik LD Lojze Karničnik pozdravil vse navzoče, nato pa je prevzel besedo slavnostni govornik, starešina LD Zeleni vrh Tone Jeznik, ki je izčrpno orisal razvojno pot lovske družine, ki letos slavi že 36 let svojega obstoja.

LD ima sedaj 60 članov in članov-pripravnikov ter gospodari v lovišču s 3867 ha skupne površine. Od tega je 2628 ha gozdov, 869 ha polj in 172 ha nelovne površine. Najštevilnejša divjad je srnjad, ki se nahaja po vsem lovišču. Tudi gamsi so bili divjad lovišča, a so takoj po vojni izginili. V zadnjih 15 letih pa so se zopet pojavili in jih s pravičnim gospodarjenjem čuvajo v predelu Požar. Divjega petelina že ne-

Novi dom Lovske družine Zeleni vrh - Vuzenica

kaj let ščitijo; poslušajo in občudujejo le njegovo skrivnostno svatovsko petje. Jelenjad je prehodna; le občasno se pojavlja v njihovem lovišču. Mala divjad je pa v lovišču. Mala divjad je pa prisotna le v manjšem številu.

V lovišču so številne potrebne lovske naprave, ki jih je treba nenehno obnavljati in vzdrževati. Vse to opravljajo lovci brezplačno in z veliko mero dobre volje. »Za tiste lovce, ki gledajo le po lovskih užit-

kih, kmalu zmanjka prostora v naši družini,« je dejal starešina v slavnostnem govoru. Ko so pred 7 leti več sto let staro Hartmanovo domačijo njeni lastniki na Šentjanžu opustili, je v LD vzniknil predlog, da bi jo odkupili in preuredili v lovski dom. Tako je LD, 11. 9. 1975, na svojem občnem zboru sklenila, da odkupi domačijo s 30 a zemlje. Kmalu nato je bil izdelan adaptacijski načrt in pridobljena ustrezna dokumentacija.

Takoj, še v zimskem času, so začeli s pripravami za obnovo doma. A se je izkazalo, da je stara hiša preveč dotrajana, in da bi obnovev tudi z velikimi stroški ne dosegla svojega namena. Zato je gradbeni odbor sklenil staro poslopje podreti do kleti in na temeljih zgraditi nov dom. Upravni odbor, ki je bil hkrati gradbeni, je prevzel veliko skrb in odgovornost, da izpelje tako zahtevno akcijo v času, ko je bila na vidiku že stabilizacija.

Vzporedno z delom so začeli zbirati sredstva. Vsako leto so organizirali več lovskih prireditvev; v enem letu kar 8, ves izkupiček pa uporabili za nabavo gradbenega materiala. S pomočjo krajevne skupnosti so izvedli rušenje stare zgradbe in tako pridobili nekaj potrebne opeke. Na lastni parceli, ob stari lovski koči, so za ureditev krmne njive posekali 60 m³ lesa. Kmetje-lovci in nekateri njihovi prijatelji so darovali še manjkajočih 60 m³. Finančno je LD tudi podprla krajevna skupnost, saj bi dom v primeru vojne služil splošni ljudski obrambi.

Zaradi pester sestave poklicev, zlasti nekaterih mlajših članov LD, zagnanosti, idea-

lizma, enotnosti in vztrajnosti so uspeli delo pretežno opraviti sami. Pri gradnji doma tudi niso stali ob strani krajanj nelovci, ki so s svojim delom tudi veliko pomagali. Skupno so člani delali udarniško, neplačano 12 500 ur, vsak po svoji strokovni sposobnosti. Okoli 2500 ur so pa delali prijatelji lov. družine. Vse to dokazuje aktivnost članov in dober odnos med krajanj in člani lovske družine.

Naklonjenosti je bila lovska družina deležna tudi pri bližnjih delovnih organizacijah, ki so pomagale na razne načine. Tudi samostojni obrtniki so veliko pomagali s prostovoljnimi deli. Sodelovanje krajanj je lep primer pripravljenosti tamkajšnjega prebivalstva tudi za druge skupne akcije, ki so in bodo zelo primerna oblika prizadevanj za hitrejši razvoj kraja. Lovci LD Zeleni vrh so zelo hvaležni vsem, ki so kakorkoli pomagali pri gradnji. Zavedajo se, da je uporaba doma na voljo tudi drugim, ne le lovcem. Sicer pa v glavnem dom služi za namene lovstva in rekreacijo članstva LD. V domu so trije kletni prostori, v pritličju pa kuhinja, sejna soba in sanitarije. V

V DECEMBRU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiteno divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.

navadni jelen-samec in jelen damjek-samec

košuta navadnega jelena in tele ter damjčja košuta in tele

divji prašič

srna in mladič

medved

volk

mufflon oven in mufflonka ter jagnje

gams kozel

gamsja koza in mladič

jazbec

zlatica, belica, dihur

divja mačka

poljski zajec

fazan

mlakarica, črna liska, regeljč, kreheljč

golob grivar, grlice

veliki kljunač in kozica

njivska gos

kragulj in skobec

11. XII. vzide ob 7.34, zaide ob 16.17
26. XII. vzide ob 7.43, zaide ob 16.22

= 1. XII.,

= 7. XII.,

= 15. XII.,

= 23. XII.,

= 30. XII.

nadstropju sta dve opremljeni sobi, namenjeni predvsem za lovske turiste, ki so gostje lovske družine že več let. To prinaša lov. družini dinarska sredstva, družbi pa devize. Kot podaljšek doma so zgradili še lesen del z večjim prostorom, v katerem so zbori skupščine LD, posveti in večje prireditve. V njem je prostora za 100 ljudi.

Dom stoji na najlepšem delu Šentjanža, od koder se vidi del Dravske doline, Kobansko in prek meje v Avstrijo.

Z visoke preže v bližini doma se vidi 1 km na vse strani, od koder lovci lahko opazujejo divjad. Ob domu so zgradili tudi večjo drvarnico, ki služi predvsem za hrambo različne krme za divjad v zimskem času.

Ko je starešina končal svoj slavnostni govor, je predstavnik Zveze lovskih družin Maribor izročil najzaslužnejšim lovcem odlikovanja: znake za lovske zasluge. Več lovcev, ki je znatno preseglo dogovorjeno število ur dela, pa je prejelo pismena priznanja — plakete LD.

»Vzorno sodelovanje z gozdarstvom in kmetijstvom nam daje občutek, da smo koristni in uspešni; to je pa tudi naše največje zadovoljstvo,« je končno v svojem govoru še dodal starešina LD.

F. P.

Otvoritev strelišča in tekmovanje za prehodni pokal

Leta 1974 so sosedne lovske družine Gaj, Kungota, Kamnica, Boč, Vurmat in Kapla, ki gospodarijo na obmejnem področju Kobanskega, sprejele predlog odbora Lackovega odreda o vsakoletnem strelskem tekmovanju za prehodni pokal omenjenega odbora. Tekmovanje ima namen ohranjati revolucionarne tradicije Lackovega odreda, ki je med vojno bil boje na tem področju. Hkrati pa vsako leto ob tej prireditvi pripravijo tovariško srečanje borcev, lovcev in drugih krajanov.

Odbor Lackovega odreda je prispeval lep prehodni pokal, za katerega se ekipe omenjenih lovskih družin častno borijo vsako leto; tekmovanje ima tradicionalni značaj. Tek-

Zgoraj: Ivan Verboten, predstavnik odbora Lackovega odreda, podeljuje priznanja najboljšim strelcem

Spodaj: Trije najuspešnejši na umetne golobe na novem strelišču LD Kapla

movalci streljajo na umetne golobe in v tarčo »srnjak«, uspehi se pa štejejo tudi v kombinaciji.

Letos je tekmovanje pripravila LD Kapla na Kozjaku. Ekipe so se zbrale v nedeljo, 22. 8. 1982, v lepem okolju ob novem strelišču, ki so ga člani LD Kapla zgradili s prostovoljnimi, neplačanim delom in ga s to strelsko prireditvijo tudi odprli. Na glas lovskega roga, ki je vse lovce pozval v zbor, je starešina LD Kapla Alojz Petar pozdravil vse navzoče, posebno borce Lackovega odreda. Nato je povzel besedo predstavnik odbora Lackovega odreda Ivan Verboten. V svojem govoru je posebej poudaril pomen tekmovanja in velik prispevek prebivalcev tega področja v času NOB. Posebej je podčrtal zasluge, ki jih imajo kra-

jani pri postavitvi mejne črte, saj sta njihov boj in njihova globoka narodna zavest prispevala velik delež k utrditvi sedanje meje med SFRJ in republiko Avstrijo.

Sledilo je tekmovanje, katerega izidi so naslednji:

Prvo mesto in prehodni pokal je osvojila ekipa LD Boč s 429 točkami, sledi LD Kungota s 390 točkami, nato LD Vurmat s 387 točkami itd.

Uspehi posameznikov: Marjan Buher, LD Kapla, v tarčo »srnjak«, Anton Črnko, LD Vurmat, na umetne golobe, Maks Abramenco, LD Boč, v kombinaciji.

Tekmovanje je uspešno vodil strelski sodnik Janez Peklar. Strelce je spodbujalo okoli 300 gledalcev.

Po tekmovanju je bilo tovariško srečanje.

Stane Petar

Zahvala tečajnikov iz LD Tribuša

Tečaj za lovske čuvaje, od 15. 2. do 10. 4. 1982 v Idriji, je organizirala ZLD Idrija. Pri pripravi tečaja pa ZLD Idrija ni mislila le na izobraževanje članov lovskih družin svojega območja, ampak je ponudila po eno slušateljsko mesto tudi vsem lovskim družinam, ki s svojimi lovišči mejijo na območje ZLD Idrija.

Takšno ponudbo oz. vabilo je prejela tudi naša LD Tribuša iz ZLD Gorica. Razumljivo je da smo to priložnost izkoristili, saj je bil kraj tečaja tako blizu in naša družina tudi še ni imela nobenega lovskega čuvaja. ZLD Idrija je bila toliko razumevajoča, da je v tečaj vključila kar 3 naše članke. Kljub mnogokrat slabemu vremenu in nemalokrat komaj prevoznosti cesti smo se predavanj redno udeleževali. Nismo še pozabili, kako prijetna so bila naša srečanja z lovci iz sosedne področne lovske zveze in kako privlačno ter vsebinsko bogato so predavali predavatelji Lovske zveze Slovenije in ZLD Idrija.

Zaključek tečaja smo, neposredno po opravljanju izpita, proslavili skupaj z izpitno komisijo v gostišču »Nebesca« v Idriji. Tu smo se tako sprostiti in razgovorili, da bi bili sposobni odgovarjati še na mnogo težja vprašanja, kakor so nam jih zastavljali pri izpitu.

V imenu naše LD Tribuša, predvsem pa v imenu vseh treh slušateljev, ki smo tečaj tudi uspešno opravili, se zahvaljujem vsem predavateljem, ki so svoja predavanja popestrili tudi z diapozitivi in filmi. Posebna zahvala predstavnikom ZLD Idrija, ki so nam sploh omogočili obiskovati tečaj. Ne bomo pozabili velike pozornosti in skrbi za nas s strani Marjana Felca in Bojana Križaja, ki sta nas tudi na dan izpita spodbujala in bodrila.

Vladimir Vončina,
LD Tribuša

Jubilanti

Matija Dolinar je 24. 2. 1982 praznoval svojo 70-letnico. Rojen je bil v Zaklancu pri Horjulu, kjer je preživel svojo mladost. Življenjska pot ga je nato vodila v Ljubljano, kjer je živel in delal v pekovski stroki vse od leta 1927 do upokojitve.

V lovske vrste, v LD Horjul, je stopil leta 1950. V letu 1954 je prevzel funkcijo blagajnika in blagajniške posle vestno opravljal v dveh razdobnih skupno 18 let (1954—63, 1969—79). Vmes je bil 4 leta tudi starešina LD (1964—68). Sicer je pa v lov. družini uspešno deloval tudi na drugih področjih. Bil je član odbora za gradnjo lovske koče in s tem v zvezi vodil razna dela. Organiziral je tudi več družabnih lovske prireditve in lovske izlete.

V svojem dolgoletnem lovskem stažu je dobil več priznanj in lovske odlikovanje. Leta 1962 mu je LD Horjul podelila diplomu, leta 1979 srebrno plaketo in letos, prav za njegovo 70-letnico, še zlato plaketo. Že pred leti pa mu je LD podelila tudi častno članstvo. LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Lovskemu tovarišu Matiji za njegov jubilej sicer nekoliko pozno, a zato prav tako iskreno čestitamo. Želimo mu, da bi bil še veliko let čil in zdrav v naši sredi ter da bi s svojim zgledom še dolgo krepil pravo lovske tovarištvo.

Člani LD Horjul

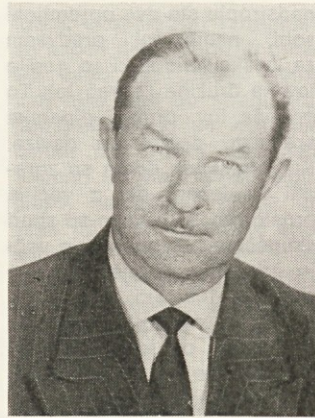
France Šuster je 17. 9. 1982 praznoval svojo 60-letnico. Rojen je bil v Založah na Polzeli, v družini sedmih otrok, samih fantov. Njegov stric Turk je bil lovski in ribiški čuvaj ter gozdar pri graščinski gospodi. In mali Franček se je marsikaj lovskega nalezal že od strica. Kakor hitro so Mešičevi — tako se je pri Šusterju po domače reklo — zapustili ljudsko šolo, so si kot 15-let-

Matija Dolinar

Darko Polc

Ivan Bezjak

niki že začeli služiti kruh v bližnji tovarni nogavic.

Že prvo leto okupacije je Francetov oče umrl v taborišču, mater s sedmimi fanti pa so izgnali na Hrvaško. Po osvoboditvi so Mešičevi fantje — med njimi seveda tudi France — zopet prišli za delo v tovarni nogavic. Francetu je ob delu v tovarni in delu doma gozd postal drugi dom. To so bili časi, ko je bilo veliko zajcev in malo srnjadi. France je imel največje veselje s fazani. Bil je pionir naseljevanja teh lepotev; v 10 letih je iz svoje voljere izpusil v lovišče nad 500 fazanov, ki jih je vzredil sam. In vsako zimo je zalagal krmišče s koruzo, ki jo je pridelal sam, ne s kupljeno za denar lovske družine.

Zanimiva je zgodba, kako sta on in Matevž s pomočjo zvestega istrijanca Azorja prijela divjega lovca, ko je v uti tlačil pod sadno stiskalnico — srnjaka. Francetov ptičar As je bil pa pri lovu na zajce, fazane in jerebice pravi — profesor. Zakaj sta bila psa tako dobra? Zato, ker jima je bil France pravi prijatelj, onadva pa tako rekoč člana njegove družine.

Sicer je pa France imel v lovski družini 15 let najboljši pse. In to v času, ko so letno uplenili od 180 do 230 zajcev. Vse je France vzorno odposlal po železnici v Celje. Sicer je bil pa gospodar LD, skupaj 6 let (1958—64) in pomočnik gospodarja 4 leta (1964—68). Tedaj je bil zares red v lovski družini in v lovišču. O vsakem lovu je bilo točno zabeleženo, kateri lov-

ci so bili na lovu in kolikšen je bil plen.

Dragi naš Franček, ob tvoji 60-letnici ti izrekamo polno priznanje za vse, kar si storil za naše lovišče, za našo LD!

Lovci in prijatelji
LD Polzela

Darko Polc je 31. 5. 1982 praznoval svojo 75-letnico. Njegova življenjska pot se je začela v Zagorju ob Savi, kjer je tudi dovršil osnovno šolo. Šolanje je nadaljeval v Ljubljani in v Ljubljani se je potem tudi zaposlil.

V NOV se je vključil v začetku leta 1944. Bil je bolničar, pozneje pa obveščevalec v kamniško-zasavskem odred. V NOV je bil odlikovan z medaljo zaslug za narod.

Po osvoboditvi se je najprej zaposlil pri socialnem zavarovanju v Trbovljah, kasneje je pa delal kot blagajnik pri Rudniku Zagorje, kjer je tudi stopil v pokoj.

Darko je eden izmed ustanoviteljev LD Zagorje; član te LD je od leta 1946. Lovec je že od leta 1928. V LD Zagorje je bil najprej 5 let blagajnik (1959—64), potem je v treh obdobjih deloval 5 let kot tajnik (1964—66, 1974—75, 1980—82), nakar je bil predsednik NO LD 4 leta (1970 do 74). Sedaj je predsednik nadzornega odbora ZLD Zasavje (Trbovlje), od leta 1980. Veliko je prispeval, zlasti s svojim fizičnim delom, k dograditvi lovskega doma na Klančičah.

Lovska zveza Slovenije ga je

odlikovala z znakom za zasluge. LD ga je pa že tudi predlagala za lovski red III. stopnje in ga imenovala za svojega častnega člana.

Dragi tovariš Polc, še mnogo zdravih in zadovoljnih let ter lovski — dober pogled!

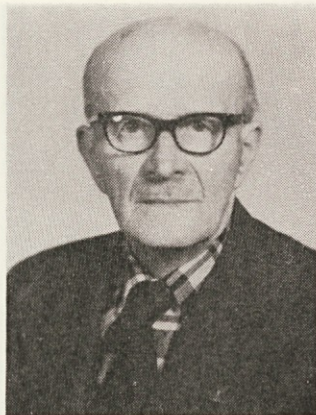
Člani LD Zagorje

Ivan Bezjak — po domače Bezjakov Anzl — iz Sp. Dupleka je 5. julija 1982 izpolnil 75 let svojega življenja.

Njegove lastnosti in sposobnosti postavljajo Ivana v tisto vrsto lovske tovarišev, ki žrtvujejo svoj prosti čas za skupne, družbene cilje in koristi.

Lovec je postal po vojni, ko je bil med ustanovitelji LD Duplek. V njenem upravnem oz. izvršnem odboru je deloval skupno 26 let (1954—80), sedaj je član njenega nadzornega odbora. Največ zaslug pa ima kot predsednik odbora za gradnjo lovskega doma.

Izkušeni tesarski mojster Bezjak je zelo delaven in kljub svojim visokim letom še vedno rad pomaga. Svojo izjemno prizadevnost in delavnost je zlasti pokazal pri gradnji doma občanov v Sp. Dupleku, saj je brezplačno prispeval nad 300 ur fizičnega dela. Bezjak spada v sam vrh krajevnih aktivistov, kot delavec, kot organizator in vodja akcij. Kljub obilici dela pa še vedno najde čas za obhod po lovišču in najbolj redno se udeležuje sestankov lovske družine, na katerih njegova beseda pripomore k razrešitvi še tako zamotanih primerov.

Matevž Kadunc

Takšen je naš Anzl. Zato je tudi prejel več priznanj krajevne skupnosti in lovske družine. Tudi odlikovan je bil. Spoštovanemu Bezjaku čestitamo k njegovemu življenjskemu jubileju, predvsem z željo, da bi bil še dolgo čil in zdrav in da bi še dolgo hodil z nami na lov.

Lovski tovariši iz LD Duplek — S. V.

Matevž Kadunc — petinosemdesetletnik

Rojen je bil 22. 9. 1897 v kmečki družini v Zgornjem Tuhinju. Njegova življenjska pot je dolga in težka, saj je bil že s 17. letom vpoklican v avstro-ogrsko vojsko. Bojeval se je na soški fronti in v Galiciji, kjer je bil težko ranjen. Po vojni se je vključil v lovstvo in postal zaprisežen lovski čuvaj.

V drugi svetovni vojni se je kot veren domoljub vključil v boj proti okupatorju. Leta 1943 je bil zaradi delovanja proti nacistom aretiran in je konec druge svetovne vojne dočakal v Dachauu.

Po vojni leta 1946 je ustanovil LD Motnik in v njej vse do sedaj prizadevno deloval. V tem obdobju je kot predsednik, organizator in duhovni vodja načeloval LD 21 let (1947—1968). Zaradi svojega nesebičnega dela, poznavanja lovstva in velike ljubezni do divjadi je med lovci zelo cenjen in priljubljen. Imenovali so ga za častnega predsednika LD. Njegovo delovanje na lovskem

področju je poznano daleč naokrog. Matevž še sedaj rad sodeluje na sejah izvršnega odbora in na zborih skupščine LD. V službi je kdo logar do podrobnosti spoznal lovišče, zato se je tudi vedno izkazal kot izvrsten lovovodja. Za njegovo požrtvovalno delo in uspehe v lovstvu ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge in z redom II. stopnje.

Kadunčevemu očetu iskreno čestitamo k njegovemu jubileju in mu želimo še veliko zdravih let in lovski — dober pogled!

Člani LD Motnik — J. M.

O knjigi »Bolezni divjadi«

Zlatorogova knjižnica je pred kratkim izdala knjigo »Bolezni divjadi«, ki jo je napisal univerzitetni profesor dr. Stane Valentinčič, dolgoletni predstojnik Inštituta za patologijo divjih živali pri Veterinarskem oddelku Biotehniške fakultete v Ljubljani. Dr. Stane Valentinčič je, kakor je povedal v predgovoru, knjigo posvetil svojim lovskim tovarišem, slovenskim lovcom. Kot meni, je med njimi močno zanimanje za to snov, kar so na nek način izrazili tudi tako, da so v več kakor dveh desetletjih pošiljali in osebno prinašali na pregled poginulo ali bolno divjad.

Osnovni smoter knjige je jasen: nuditi lovcem strokovno pisano besedilo v domačem jeziku, iz katerega bodo lahko črpali teoretično znanje o boleznih divjadi.

Najbrž v lovski organizaciji ni člana, ki ga ta problematika tako ali drugače ne bi zanimala, saj se z njo nenehno soočamo. Ne glede na to, nas obvezuje Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, kakor tudi drugi predpisi, da obvladamo osnovno znanje o

boleznih divjadi in z njimi v zvezi tudi druga področja. Čim več bomo vedeli o pogojih in vzrokih nastanka posameznih bolezni, o njihovem poteku, bolezenskih znakih, nevarnostih širjenja, zdravljenju in preprečevanju le-teh, tem lažje se jim bomo zoperstavljali. To je pomembno zlasti za kužne in zajedavske bolezni, ki povzročajo množične pogine, kakor na primer gamsja garjavost. Pogoj tem boleznim so v precejšnji meri razni dejavniki okolja: neugodne vremenske razmere, slaba prehrana, prevelika gostota populacije, nenehno vznemirjanje in drugo. Podobno se bolezni širijo med ljudmi v času vojn in pri ekoloških katastrofah. Ker je individualno zdravljenje divjadi na prostem v večini primerov zelo težko izvedljivo oz. za sedaj skoraj neizvedljivo, je toliko bolj pomembno, da vplivamo na tiste negativne dejavnike, ki lahko pogojujejo obolenje in zlasti izbruh bolezni. Ko pa do tega vendar pride, moramo vedeti, kako ravnati pri posamezni bolezni. Predvsem je važno hitro odkrivati tiste bolezni, ki lahko ogrožajo večje število divjadi.

Vsa navedena problematika je v knjigi »Bolezni divjadi« podana sistematično in na način, ki bo slehernemu lovcu razumljiv, saj je knjigo napisal lovec za lovca. Iz nje bomo slovenski lovci lahko dolgo črpali znanje, ki nam bo prav prišlo pri gojitvi in varstvu divjadi.

Dr. Vjekoslav Simčič

Republiška tekma jamarjev v rovu z izvlačenjem

LKD Celje je po planu kinoloških prireditev izvedlo v soboto, 25. 9. 1982, republiško uporabnostno tekmo psov ja-

marjev v rovu z izvlačenjem. Prireditev je bila na Rinki pri Žalcu.

Vodja prireditve je bil Slavko Kovač, sodnika Jože Vester in Ivan Rojc. Vse udeležence je pozdravil Mirko Konfidenti, predsednik LKD Celje, Slavko Kovač pa obrazložil potek tekme.

V umetnem rovu je bil živ odrasel jazbec, v posebnem rovu za izvlačenje pa mrtvi lisici.

Prijavljenih in na tekmo privedenih je bilo 8 lovskih terierjev: 4 psi in 4 psice. Nastopilo je torej 8 psov, a uspešni so bili le 4; 4 so odpovedali pri izvlačenju divjadi iz rova.

Najboljši trije:

1. Lovska terierka DAVA, JRLT 60770, lastnik in vodnik Drago Leljak, Ostrožno. Psica je zelo dobra jamarka, z zelo dobrim nosom in z zadostno ostrino. Posebno se je izkazala pri izvlačenju lisice. Dosegla je skupno 25,5 točke in II. a oceno.

2. Lovski terier ARNO, JRLT 61428, lastnik in vodnik Franc Svetec, Kostanjevica na Krki. Pes je izredno dober v rovu, ima odličen nos, zadovoljivo ostrino in zelo je vztrajen. Pred mrtvo lisico močno laja. Je odločljiv, popolnoma strelomiren in izredno poslušen. Vodnik ga ima popolnoma v rokah. Dosegla je skupno 25,5 točke in II. b oceno.

3. Lovski terier CAR SANDIS, JRLT 61041, lastnik in vodnik Milan Krajnc, Maribor. Pes je zelo oster in vztrajen. Pred mrtvo lisico neprekinjeno, močno doneče laja. Je dobro odločljiv, popolnoma strelomiren in dobro vodljiv. Dosegel je skupno 24,5 točke in II. c oceno.

Četrti uspešni terier je dosegel 20 točk in III. oceno.

Prireditev je bila dobro organizirana. Vsi vodniki in lovske pripravniki, ki so v precejšnjem številu prisostvovali tekmi, so bili disciplinirani.

Ob razglasitvi uspehov oz. neuspehov je predsednik Konfidenti vsem štirim vodnikom uspešnih psov izročil diplome in praktične nagrade. Prireditev je bila pri kraju ob 12.30.

Ivan Rojc, kinol. sodnik

PNZ goničev in brak-jazbečarjev v loviščih LD Škocjan in LD Trebnje

LKD Novo mesto je priredilo, po planu kinoloških prirediteljev, 9. oktobra 1982 v Dobruški vasi pri Škocjanu in v Trebnjem PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Prireditvi sta vodila Srečko Ercek in Franc Slak, sodila pa Zdravko Kosmač in dr. Lado Lovrenčič.

Kljub izredno slabemu vremenu, ves čas je močno deževalo, je bilo na PNZ privedenih 28 psov: 10 kratkodlakih istrskih goničev (2 psi in 8 psov), 4 resasti istrski goniči (1 psica in 3 psi), 2 posavska goniča (obe psi) in 12 brak-jazbečarjev (8 psi in 4 psi). Poleg teh so bili privedeni na telesno ocenitev tudi: 2 kratkodlaka istrska goniča in 1 brak-jazbečar.

Prireditvi je prisostvovalo tudi 36 lovskih pripravnikov in večje število starejših lovcev. Zaradi tako velike udeležbe smo se odločili, da najavljeno prireditev, kljub neugodnim vremenskim razmeram, tudi izpeljemo. Oba terena sta bila za PNZ dobro izbrana, za to se lahko zahvalimo LD Škocjan in LD Trebnje, saj je v njunih loviščih poleg srnjadi tudi precej zajcev in lisic.

Vsi psi, privedeni na PNZ, so uspešno opravili preizkušnjo. Navzoči lovski pripravniki so

bili seznanjeni z osnovnimi elementi telesnega ocenjevanja psov. Razlago so z zanimanjem poslušali tudi ostali lovci in vodniki lovskih psov. Zanimivo je, da na območju Novega mesta in Trebnjega med lovci narašča zanimanje za razvoj kinološke dejavnosti in zrejo pasemskih lovskih psov, kar je vsekakor spodbudno tudi za delo LKD Novo mesto.

Sodnika sta v svojih poročilih poudarila, da sta bili prireditvi vzorno organizirani in izpeljani, za kar LKD Novo mesto zasluži vse priznanje. Teren, kjer je bila PNZ v Trebnjem, pa kinološki sodnik dr. Lado Lovrenčič priporoča tudi za republiška tekmovanja.

Vinko Opalk

Predvidena legla

Istr. kdl. goniči (JRGki):

Leglo 22. 11. Rejka Cvetka Posega, 9. september 224, Šempeter.

Res. istr. goniči (JRGri):

Leglo 10. 11. Rejec Franc Gorjup, C. Heroja Vasje 4, Moravče.

Leglo 29. 11. Rejec Justin Žibert, Grajska pot 20, Ribnica.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 7. 12. Rejec Peter Zajc, Ob težki vodi 3, Novo mesto.

Bavarski barvarji (JRBb):

Leglo 5. 12. Rejec Teodor Šircelj, Gubčeva 18, Ilirska Bistrica.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 29. 11. Rejec Ivan Kolar, Kovača vas n. h., Slov. Bistrica.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Leglo 5. 12. Rejec dr. Boris Braun, Obrežna 37, Maribor.

Nem. prepeličarji (JRPr):

Leglo 15. 12. Rejec Vili Renner, Gradišče 40, Vipava.

Nem. kdl. ptičarji (JRPki):

Leglo 27. 12. Rejec Milan Pelcl, Ptujška c. 1, Gornja Radgona.

Irski setri (JRIIS):

Leglo 18. 10. Rejec Aleks Mokrovič, Rigonce 6, Dobova.

Kinološka zveza Slovenije

Jože Terpin

1942, toda že istega leta poleti je bil aretiran, nakar je dolge mesece prestajal tegebe in trpljenje v italijanskih zaporih.

Po osvoboditvi je bil med ustanovitelji LD Stržišče-Obloke, ki pa se je kmalu spojila z LD Podbrdo. Bil je odbornik Lovske podzveze Tolmin od leta 1947, to je od njenega začetka, pa do leta 1953. V vsem tem času pa do leta 1965, to je 18 let, je vseskozi tudi deloval kot član uprav. ali nadzor. odbora LD Tolmin. Zaradi njegovih zaslug mu je LD podelila častno članstvo, Lovska zveza Slovenije pa ga je odlikovala z znakom za zasluge. Bil je nosilec tudi državnega odlikovanja — reda zaslug za narod III. stopnje. Zadnja leta mu je zdravje začelo odpovedovati; na lov ni več hodil, le v mislih je spremljal svojega sina, ki po očetovih stopinjah ubira strmine med previsi Črne prsti...

LD Podbrdo — J. P.

Jože Terpin, častni član LD Podbrdo, je umrl 7. 6. 1982, v 85. letu starosti. Lovci so se poslovili od njega na pokopališču v Stržišču, v znožju Črne prsti in Matajurskega vrha, na katerih je nešteto krat zalezoval gamse, srnjad in divjega petelina, kamor je vsako pomlad, dokler mu bo lezen tega ni preprečila, hodil poslušat ruševca.

Luč sveta je zagledal na majhni hribovski kmetiji, kjer je možno iz zemlje stisniti le z velikim trudom borne pridelke. Zato je Jože že po prvi svetovni vojni (leta 1918) poskušal priti do boljšega kosa kruha v tujini. Pet let je delal v Belgiji. Toda v času velike krize okoli leta 1930 se je moral vrniti. Ostal je doma in se zagrizel v strmine: kosil je, sekal in žel, da je preživel sebe in družino.

Bil je klen človek in, kakor vsi v Baški grapi, zaveden Slovenec, zagrizen antifašist. V OF je začel sodelovati leta

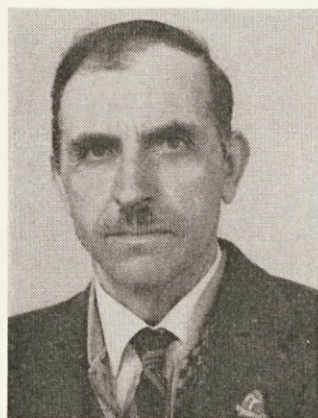
Gregor Jeznik, najstarejši član LD Zeleni vrh, je umrl star 77 let. Od njega smo se poslovili v sredo, 12. 5. 1982, na pokopališču v Vuzenici.

Rojen je bil na Šentjanžu pri Vuzenici, tam preživel mlada leta in potem nad 50 let gospodaril na več sto let starem posestvu.

Gorska kmetija ni bila preveč donosna, zato je potrebovala pridnih rok in umnega gospodarja. Okoli leta 1935, ko je

Po PNZ goničev in brak-jazbečarjev v lovišču LD Škocjan
Foto V. Opalk

Gregor Jeznik

nimo Tvoje iskreno tovarištvo in Tvoje bogate izkušnje. Hvala Ti za vse, kar si storil za napredek lovstva v našem kraju.

LD Zeleni vrh —
Vuzenica — P. F.

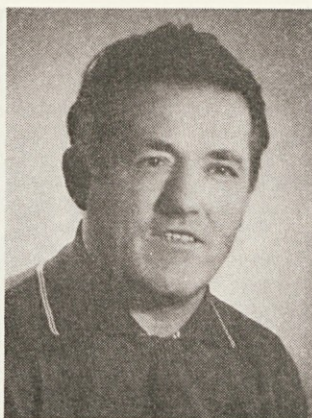
Tine Mulej

Mnogo prezgodaj nam je smrt iztrgala, 9. 4. 1982, odličnega poklicnega lovca in člana LD Begunjščica ter vrhunskega smučarskega tekmovalca — Tineta, starega samo 58 let.

Rojen je bil pri Sv. Ani, lučaj od sedanjega ljubljanskega predora, pri nadmorski višini 1000 m. »Tina« je že kot otrok užival naravo v čudovitem gorskem svetu Karavank. V skrivnosti visokogorskega sveta ga je uvažal njegov oče, prav tako poklicni lovec. Toda Tinu ni bilo postlano z rožicami, kajti daleč je bila šola v Trziču, v prostem času je pa moral nositi hrano in pijačo v planinski dom na Zelenico. V šolo je v zimskem času drsel na smučeh, na Zelenico je pa hkrati vedno tovoril na svojih ramenih tudi smuči, da se je nazaj domov spuščal po zeleniških plazovih. To je bila njegova osnovna šola smučanja, iz katere je zrastel vrhunski tekmovalec. Mimorede je postal slovenski mladinski prvak v smučarskih skokih.

V tovarni verig v Lescah se je komaj dobro izučil ključavničarja pa je že konec decembra 1943 odšel v partizane, v zahodno koroški odred. Po vojni je bil v jadralski šoli v Lescah, potem pa pri vojnem letalstvu v Zemun. Toda srce ga je vleklo »nazaj v planinski raj« in sredi leta 1947 se je vrnil med smučarje in lovce...

Že leta 1948 je ponosno korakal pred jugoslovansko reprezentanco na zimskih olimpijskih igrah v St. Moritzu v Švici. V naslednjih 10 letih je s svojimi uspehi največ prispeval k ugledu našega smučanja. Bil je štirikrat državni prvak v smuku, štirikrat v slalomu, dvakrat v veleslalomu in trikrat v kombinaciji. Našega Tina so občudovali tudi na smučiščih v Italiji, Švici, Franciji, ZR Nemčiji, Avstriji, Skandinaviji in v Ameriki. Leta 1948 je bil naj-

Tine Mulej

boljši na mednarodnem smuku na Šar planini, v Kitzbühlu pa je bil leta 1951 med najboljšimi mednarodnimi asi četrti.

Konec leta 1949 preneha z delom v tovarni športnega orodja »Elan« v Begunjah, kajti odločil se je, da gre po očetovih stopinjah. V službo ga je sprejela Uprava gojitvenih lovišč LRS v Ljubljani in mu določila službeno mesto v goj. lovišču »Karavanke«, ki je po reorganizaciji goj. lovišč LRS konec leta 1960 postalo sestavni del gojitvenega lovišča »Kozorog«. Tinu je bil poverjen najzahtovnejši del Kozorogovega lovišča z gamsi, divjimi petelinimi, ruševci in končno tudi s kozorogi — revir Zelenica, ki ga je čuval in upravljal vse do svoje smrti. Kot član kolektiva Zavoda za gojitev divjadi Kozorog je bil član delavskega sveta in več komisij. Revir Zelenica meji na lovišče LD Begunjščica, s katero je bil revirni nadzornik Tina vseskozi v zelo dobrih odnosih. Zato ga je ta LD tudi sprejela v svoje članstvo, približno 5 let pred njegovo smrtjo. Ker je pot Tina pogosto vodila v revir od njegovega doma ali iz revirja domov skozi predel lovišča LD Begunjščica, je spotoma v tem predelu brezplačno opravljal čuvajsko službo tudi za lovsko družino.

V partizanih si je »zaslužil« dve medalji in orden, leta 1973 pa ga je Tito odlikoval z redom dela z zlatim vencem. In o uspehih tega vrhunskega smučarskega tekmovalca priča v njegovem domu 54 pokalov ter približno toliko

plaket, med njimi tudi zlata plaketa Smučarske zveze Jugoslavije. Lovska zveza Slovenije pa ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Ledeni mrzel veter je 13. aprila pihal z gora in mešal sneg z dežjem, ko se je ogromna množica zvrstila za Tinetovo krsto od njegovega doma na Zgoši do Begunj. LD Begunjščica in ZGD Kozorog sta dragemu lovskemu tovarišu pripravila lep lovski pogreb. Svetal spomin na vzornega lovca in vrhunskega smučarja naj dolgo živi med nami! Ponosni smo, da je v naši sredi živel in delal tako zaslužen in slaven športnik.

Zavod za gojitev divjadi
Kozorog in
LD Begunjščica -elf-

Iz lovskih vrst so tudi odšli za vedno:

Niko Šarc, LD Stahovica, * 6. 12. 1928, † 20. 1. 1982.

Anton Godina, LD Ivančna gorica, * 18. 5. 1944, † 22. 2. 1982.

Franc Goršek, LD Velunja-Šoštanj, * 23. 1. 1903, † 8. 3. 1982.

Alojz Trap, LD Velunja-Šoštanj, * 19. 6. 1929, † 2. 4. 1982.

Slavko Marčelja, LD Jezero-Komen, * 11. 11. 1927, † 6. 7. 1982.

Umrlim časten spomin!

Tina

V spomin vrhunskemu smučarskemu tekmovalcu, lovskemu tovarišu in prijatelju

Po kranjskogorskem Bukovniku je završalo: »Ej ga, Tina pélè!«

Švignil je mimo nas, še skozi par vrat, skozi cilj in zmagal. Bil je zopet državni prvak.

Zvečer sem ga v hotelu Razor portretiral za športni časopis. Pogovarjala sva se o lovu. Pridi k meni na Planinco, je rekel, pa svoj »maleraj« vzemi s seboj, boš enkrat videl, kje na Gorenjskem je res lepo. Dobrih 25 let je že minilo od najinega prvega srečanja. Res sem prišel. Pa še karto za kozla sem imel s seboj. Pri jezeru sem pustil avto, naprej do planšarije pa me je potegnil Tina z motorjem. Do koč sva pešačila.

Bila je krasna rdeče rumena jesen. Pa še toplo je bilo. Slikal sem okoli lovske koč macesne, bistri potok, vrhove gorā. Tina je pregledoval nastave za kune. Klicala sva tudi jereba, rad je odgovarjal. Novembra se hitro znoči. V koči, toplo zakurjeni, sva kuhala in pila dobro vino in se dolgo v noč pogovarjala. Požiral sem njegove lovske dogodivščine in izkušnje. Takrat je bil Tina jugoslovanski smučarski reprezentant. Videl je lep del sveta in spoznal mnogo pomembnih ljudi. Najraje pa se je vračal v svoj drugi dom na Planinco pod Begunjščico.

Še danes imam v očeh njegovo čokato postavo, klobuk s krivci, bokarico in nahrbtnik. Vedno sem hodil za njim in štel njegove drobne, zanesljive in tihe korake. Pod njegovimi čevlji ni nikdar zahreščalo. Občudoval sem njegov umirjen način zalezovanja. Nikdar nobene naglice. Videl je naprej in nazaj, če ne on, pa njegov terier Aro. Ob ugodnem vetru je Aro gamsa dobil v nos na par sto metrov. Često sva čakala tudi ure in

Tine Mulej s svojim terierjem Arom na pobočju Stola v Karavankah, leta 1962

Foto P. Adamič

ure — brez besed. Ni jih bilo treba. Tina je vedno trdil: »Bol je mejhn posedet — kot prepodit.«

Z mnogih lovskih pohodov sva se vedno vračala z lepimi lovsкими dogodivščinami in s šopom fotografij.

Sreča je, če imaš na začetku svoje lovske poti prijatelja, kakor je bil Tina.

Vedno mu bom hvaležen za vse, s čimer je bogatil moja spoznanja v tedaj še neoskrnjeni naravi.

Peter Adamič

Epilog k »Mejnim srnjakom«

V avstrijski lovski reviji »St. Hubertus«, št. 6/80, je izšel izpod peresa OSR — Alfreda Skalke članek »Mejni srnjaki« (Grenzböcke).

V članku avtor opisuje več primerov lova na srnjaka v mejnih področjih, vse od svoje mladosti pa tja do časov po zadnji vojni. V tem delu kot zadnji primer opisuje lov na srnjaka ob avstrijsko-jugoslovanski državni meji v spodnji Lavantinski dolini (Lavanttal). Tja ga je povabil

na lov neki trgovec in lastnik žagarskega obrata Rassi. Spremljal ga je Rassijev lovski čuvaj. Neke nedelje ga je vodil na lov v dolinico s potokom, po katerem poteka državna meja. Lovski čuvaj je namreč na jugoslovansko-slovenski strani, na neki poseki, vedel za dobrega srnjaka. Po jutranjem čakanju je lovski gost (avtor članka) začel s klicanjem, kajti bil je čas srnjega prska. Takoj po prvih klicih se je na jugoslovanski strani pojavil znani srnjak, se spustil po obronku, prečkal mejni potok in stopil na avstrijska tla. Po nekaj neuspešnih poskusih merjenja ga je lovski gost (avtor članka) le ujel na muho in srnjak je padel. Lovca sta ga hitro potegnili iz mejne doline na drugo stran grebena, kjer sta ga iztrebila.

To je na kratko zgodba o srnjaku, ki ga je pisec članka privabil s slovensko-jugoslovanske strani na avstrijsko stran in ga tam ustrelil. Pri opisovanju tega lova si je pa pisec »Mejnih srnjakov« Oberschulrat (OSR) — višji šolski svetnik A. S. dovolil opazke oz. izjave, ki so bralce te avstrijske revije v SR Sloveniji prizadele.

Mirko Lampreht iz Mežice je napisal pripombe ter jih poslal uredništvu te revije na Dunaj. Misli si je, če jih ne bodo objavili, jih bodo vsaj poslali piscu A. S., da bo vedel, da smo tudi v SR Sloveniji oz. v SFRJ prebrali njegove »Mejne srnjake«. »St. Hubertus« pa je Lamprehtove pripombe — napisane seveda v nemščini — objavil dobesedno, v številki 1/81. Vsekakor vse priznanje uredništvu te avstrijske lovske revije za tako korektnost!

Mirko Lampreht je svoje pisanje osredotočil na troje izjav avstrijskega pisca.

V zadevnem članku je natisnjeno: »Mejaši tam čez (na jugoslovanski strani, op. ur.) se po običajni partizanski navadi niso mnogo obotavljali, če se je na avstrijsko-koroški strani pojavila kaka srna. Najdene so bile že razpadle srne.« Lampreht je napisal, da ga v tem odstavku moti zlasti »običajna partizanska navada« in pripominja: »Gospod A. S. naj bi pomislil, da je krivično in napačno partizanske navade označevati samo v slabi luči. Pomislil naj bi, da ima vsak narod svoje heroje. Le-ti pa

so pri nas izšli iz partizanskih vrst. Sprejeli so obupen boj z močnejšim sovražnikom in branili svojo lastno domovino, zadržujoč se pozimi in poleti v gozdovih in gorah, tedne in tedne brez tople hrane, v dežju in snegu, največkrat brez strehe nad glavo. Zato bi bilo o tem vsaj pri starejših ljudeh pričakovati več razumevanja in objektivnosti!»

Lamprecht se ustavi tudi ob naslednji izjavi lovskega čuvaja, ki je spremljal Alfreda Skalko: »So ljudje, ki v Jugoslaviji uplenijo srnjaka za mnogo denarja. Je pa mnogo ceneje in tudi lepše srnjaka priklicati čez mejo.« K temu Lamprecht pripominja: »Menim, da bi bilo mnogo pametneje takšno mnenje obdržati zase, ne ga pa objaviti.«

Tretje, kar Lamprehtu ni všeč, so naslednje besede pisca A. S.: »Tokrat pri tem mejnem srnjaku, čisto odkrito povem, nisem imel niti najmanj slabe vesti.« K temu Lamprecht pripominja, da bi pisec Alfred S. z drugimi besedami lahko napisal prav isto takole: »Slabo vest bi vsekakor imel na vseh mejah med lovišči, ne pa na jugoslovanski državni meji!«

»Kakor da tukaj pri nas v Jugoslaviji ne bi bilo ljudi, sploh pa ne nobenega lovca,« pripominja Lamprecht.

Na Lamprechtove pripombe v »St. Hubertusu«, ki so vsekakor zelo trezne in umirjene, se v naslednjih številkah te revije ni nihče oglasil. Tudi avtor A. Skalka ne. Najbrž uredništvo ni dovolilo nobene polemike. Kaže pa, da je uredništvo Lamprechtov naslov posredovalo najhujšemu nasprotniku objavljenih pripomb. Kajti kmalu zatem je Mirko Lamprecht dobil dolgo pismo, v katerem je avtor pisma napadel našo NOB in sramotil celo tovariša Tita. Pisec pisma se je podpisal s priimkom Maier, Maierjev je pa v Avstriji na stotine. Seveda je »pozabil« navesti svoj naslov, da se mu Lamprecht niti ni mogel »zahvaliti« za »ljubeznive besede«. Iz nadaljnje vsebine pisma je razvidno, da ga je pisal človek, ki je leta 1945 pobegnil pred partizani v Avstrijo. Žalostno pri tem je še to, da je ta lažni Maier eden izmed tujih lovcev

— vsaj tako piše v svojem pismu — ki že leta in leta hodi k nam na lov, na jelene in divje prašiče.

Vsak komentar bi bil odveč!

France Cvenkel

Radovedni gamsi

Bilo je mrzlo decembrsko jutro. Sneg in zima sta pritislila vse do nižin. Nebo je bilo sivo in veter je prinašal snežinke. Nestrpno sem pogledoval na uro, ker sem pričakoval prijatelja Janeza. Zmenjena sva bila, da greva pogledat za gamsi v naše lovišče. Janez je dober poznavalec gamsov in pa vztrajen, ko je treba stopiti malo bolj strmo v hrib.

Ura se je bližala sedmi, ko ugledam žaromete. Avtomobil se je ustavil pred hišo. Prišel je. Po kratkem pogovoru se odpraviva.

Namenila sva se v Apnenak-Gačnik, pod Vojskarsko planoto. V tem delu lovišča se gamsarija pozimi najraje zadržuje. Zavetja in hrane je tu dovolj, sneg kmalu skopni, ker je stran prisojna.

Peljala sva se še kaka 2 km ob Trebušci, potem sva pa vzela stezo v hrib pod noge. Hodila sva neslišno, saj je zapadlo že nekaj suhega sne-

ga. Ko sva se oddaljila od zadnje domačije, sva kmalu opazila gamsje sledove. Bili so sveži. Zato sva se previdno pomikala naprej. Še vedno je rahlo snežilo.

Malo se ustaviva in pogledava naokoli. Dobrih sto korakov naprej, malo više, zagledava dva gamsa, ki se počasi pomikata navzdol in objedata grmičje. Nista sama, sva menila. Med opazovanjem me Janez pocuka za nahrbtnik. Obrnem se, proti nama se pomika mlada koza. Približa se nama na nekaj korakov. Gleda naju, pa navzdol, pa proti onima dvema kozlinoma; tako imenujemo pri nas 2—3-letne kozle. Potem se obrne in zopet strmi v naju. Ne loči naju. Imela sva ugoden veter. Vse me že boli, ne morem biti več v tem položaju, napol čepe. Samo to si želim, da bi gamsovska čimprej odšla. Verjetno je isto mislil tudi Janez. Potem udari nekajkrat s prednjo nogo ob tla in se počasi spusti čez greben. Z Janezom sva se spogledala in se zadovoljno nasmehnila. Oddahnili sva se, zravnila, saj prej še dihati nisva upala.

Stopila sva okrog grebena. Ugledava, kako se gamsi počasi pomikajo na drug greben. Počakava še malo, potem jih pa zalezujemo.

Prihajali so iz grmovja, zbralo se jih je osem. Počasi so se spuščali navzdol v grapo. Skale so nama jih zakrile.

Šla sva k bukvi, da tam pomalicava, saj se je bližal pol-dan. Dolgo nisva zdržala, ker je pritiskal mraz in neprestano je snežilo.

Gamse bi rada zalezla. Počasi napredujemo za njimi. Zopet prideva v njihovo bližino. Zavohajo naju in se pomaknejo v gozd. Midva pa previdno in vztrajno za njimi.

Parkrat mi zdrsne, da sem ves bel s puško vred. Janez je bil na boljšem, saj je imel samo nahrbtnik in obe roki prosti.

Zalezujemo proti vrhu v Pstato. Vse je prekrížano od sledov. Kar čutiš, da morajo biti nekje v bližini. Greva, ne vem, kaj naju žene. Pokukava okrog grebena. Začudeno naju gledata dva para oči, koza in kozlič, na pet korakov. Za trenutek stojimo kot ukopani. Potem skočita za skalo in navkreber, kjer se jima pridružita še dva. Vzpenjajo se.

Na glas rečem: »Danes se pa nič ne bojijo.« Lastnim očem nisem verjel. Zopet proti nama stopa mlada koza. Gleda naju, obrne se navzdol in objedata bližnji grm. Ne zmeni se za naju. Vendar presenečenj še ni konec. K nama pristopica na kakih šest korakov kozlin in naju gleda. Na smeh mi gre. Čez čas naju dobi v nos, zabrlizga in skoči navzdol. Tedaj pod nama vse oživi in gamsi se razbeže na vse strani.

Tega dne sva videla okrog 30 gamsov. Že velikokrat sem lovil gamse, a se mi še ni primerilo, da bi me ogledovali tako od blizu.

Zmračilo se je in midva sva zadovoljna zagazila proti domu, čeprav brez plena. S trdo nočjo sva prišla domov. Na pragu naju je pričakala moja zaskrbljena žena: »Da sta se le vrnila cela.«

Ni namreč navada, da se iz tega dela lovišča vračam ponoči. Janeza je čakala še 17 km dolga pot do doma.

Verjetno je tudi njega žena nestrpno čakala in si najbrž mislila, da sva zavila tja, kjer »bog roko ven molli«.

Livijo Rijavec,
LD Tribuša

Izredno redko ima srnjak v decembru še rogovje

Foto J. Papež, Diana

Zadnjih nekaj let v naši industrijski trgovini stalno narašča povpraševanje po klavniških odpadkih za prehrano psov in mačk.

Ker z dosedanjim načinom prodaje in ravnanjem s tako hrano nismo bili zadovoljni, smo se odločili, da izboljšamo kakovost te hrane, način pakiranja ter ji podaljšamo trajnost. Surovine so strojno zmlete, takoj po klanju ohlajene, pakirane v polivinil vrečke, kartonsko škatlo in zamrznjene. Hrano lahko uporabljamo svežo, seveda odtajano, skuhano, samostojno ali zmešano z zelenjavo, krompirjem, testenami. V hladilni skrinji pri temperaturi — 18° C jo lahko hranimo več mesecev, ne da bi se spremenile biološke ali hranilne lastnosti. Hrana za pse in mačke vsebuje beljakovine brez maščob, veliko mineralov, kalcija, magnezija in fosforja, pa tudi mikroelemente: jod, fluor, kobalt. V želji, da bi vam ustregli, in z upanjem, da smo naredili korak naprej v pripravi te vrste hrane, se vam priporočamo

Perutnina Zalog

Agrokombinatska 84, Ljubljana-Polje, telefon (061) 48 159

Tečaj za vodnike lovskih psov vseh pasem v Ljubljani

Lovsko kinološko društvo (LKD) Ljubljana priredi tečaj za vodnike lovskih psov. Pričetek tečaja bo v četrtek, 3. februarja 1983. Pismene prijave, s točnim naslovom tečajnika, je potrebno poslati do 25. januarja 1983 na naslov: LKD Ljubljana, Župančičeva 9/II, 61000 Ljubljana.

Udeležbo na tečaju še posebej priporočamo lovskim pripravnikom in vodnikom lovskih psov, ki imajo pse godne za šolanje.

Za člane lovskih družin ZLD Ljubljana in člane LKD Ljubljana je tečaj brezplačen, drugi udeleženci morajo plačati prispevek 300 din.

Informacije dobite pri ZLD Ljubljana, Župančičeva 9/II, telefon (061) 214 900.

Lovsko kinološko društvo
Ljubljana

Četrtrič po lovskih smučinah v Hotedršici 1983

Pod tem naslovom organizira LD Hotedršica tekmovanje v smučarskih tekih za člane lovskih družin in lovce gojitvenih lovišč ter tudi za nelovce in nelovke. Namen tekmovanja je popularizirati smučanje med lovci za učinkovitejšo pomoč divjadi v stiski, pri krmljenju, za nadziranje lovišč pozimi in za usposabljanje lovcev smučarjev v SLO.

Dolžina smučin za tekmovalne skupine do 30, 45 in 60 let bo 20 km, za tekmovalne skupine nad 60 let pa 15 km. Nelovci in nelovke, rekreativci in rekreativke, bodo tekmovali na 15 km dolgi progi.

Tekmovanje bo v nedeljo, 23. januarja 1983 v Hotedršici, s pričetkom ob 10. uri. Po tekmovanju razglasitev zmagovalcev in podelitev nagrad v Kulturnem domu v Hotedršici.

Prijavnice za tekmovanje bodo objavljene v januarski številki Lovca.

Število tekmovalcev iz vsake LD je neomejeno. **Prijave sprejemamo do 20. januarja 1983 na naslov: Lovska družina Hotedršica, 61372 Hotedršica. Skupaj s prijavo pošljite kopijo odrezka o plačani prijavnini, ki je za vsakega tekmovalca 200 din.** Prijavnino nakažite na naslov: LD Hotedršica, 61372 Hotedršica, žiro račun št.: 50110-679-87402.

Nagrade:

Zmagovita LD prejme prehodni pokal pokroviteljice AGROTEHNIKE-GRUDE LJUBLJANA.

Pokale prejmejo tudi: najboljše tri LD. Tekmovalci, ki se v svoji kategoriji uvrste na I., II. ali III. mesto, prejmejo zlato, srebrno ali bronasto medaljo. Vsak udeleženec teka prejme spominsko značko, bilten in lovski golaž.

Prenočišča bodo — proti poprejšnji rezervaciji — na voljo v hotelih: »Krpan« — Logatec, »Bor« — Črni vrh nad Idrijo, »Nanos« — Idrija.

Organizatorica si pridržuje pravico, da v primeru neustreznega vremena (premalo ali preveč snega ipd.) lahko preloži tekmovanje na drug dan. Morebitna sprememba datuma bi bila objavljena 22. januarja 1983 prek ljubljanskega radia in v časopisu Delo.

LD Hotedršica, prireditveni odbor

Hans FANZOJ

puškarna

generalni zastopnik za Jugoslavijo
tovarn Swarovski, Hirtenberg in Steyr

Borovlje — Ferlach,
Griesgasse 1
AVSTRIJA

telefon: 99 43 42 27 - 22 83

IMA STALNO NA ZALOGI:

- modernizirane dvoglede 7 × 42 MDV in 10 × 40 MDV (MDV = naravnane vsake priložne leče posebej),
- odlične dvoglede, tudi z gumijasto oblogo in nastavitvijo ostrine za vsako oko posebej, 7 × 42 MDV GA in 10 × 40 MDV GA,
- najkakovostnejše monokularne daljnoglede (spektive) z gumijasto oblogo, 30 × 75,
- strelne daljnoglede, jeklene in iz lahke kovine od 4 × 32 do 6 × 42,
- najnovejše daljnoglede NOVA
in municijo Hirtenberg ter puške Steyr-Mannlicher.

Tradicionalne, kakor ime, so tudi 100-letne izkušnje tovarne orožja Steyr, ki je ena izmed najbolj znanih tovarn te vrste na svetu.

Puška MANNLICHER — LUXUS, s težo 3,49 kg, je tako lahka predvsem zaradi svoje dovršene oblike in tehnike. Izvrstno strelno sposobnost pa ima zlasti zaradi hladno kovanih cevi.

Ročica zaklepa je sedaj priročnejša in tek zaklepa še mehkejši kakor pri prejšnjih manlihericah. Nabojnik je jeklen in kot posebnost izdelan po želji tudi za 6 nabojev, kar pride zlasti v poštev na skupnih lovih, npr. na divje prašiče. Nabojnik se polni s pritiskom na naboje od zgoraj.

Repetiranje — potiskanje nabojev v nabojišče in izmetavanje tulcev je lahko in tiho.

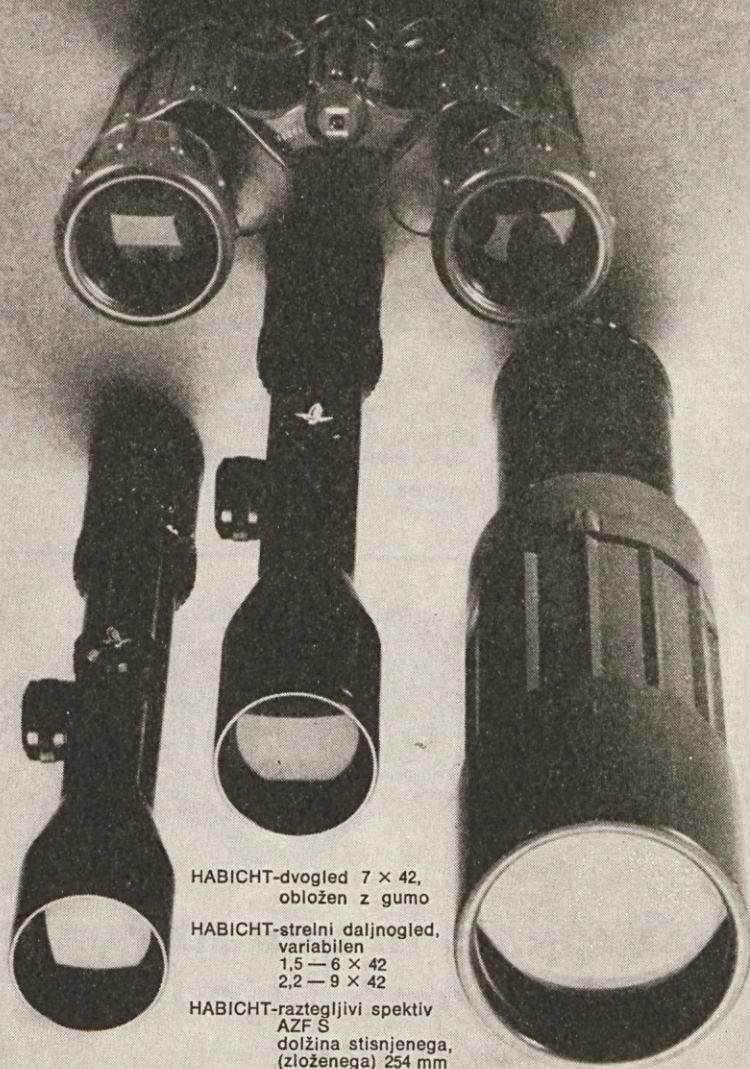
Stalno tudi na zalogi:

243 Winchester, 6,5 × 57, 5,6 × 57, 7 × 64, 30—06, 7 mm Remington Magnum in 8 × 68 S.

POPOLNOST, PRECIZNOST IN USKLAJENOST CELOTNE LOVSKE OPTIKE

Orožje pošiljamo v SFR Jugoslavijo po pošti neposredno na naslov naročnika ob predhodni predložitvi kopije jugoslovanskega dovoljenja za nabavo orožja.

NAJNIŽJE IZVOZNE CENE!

HABICHT-dvogled 7 × 42,
obložen z gumo

HABICHT-strelni dalnogled,
variabilen
1,5 — 6 × 42
2,2 — 9 × 42

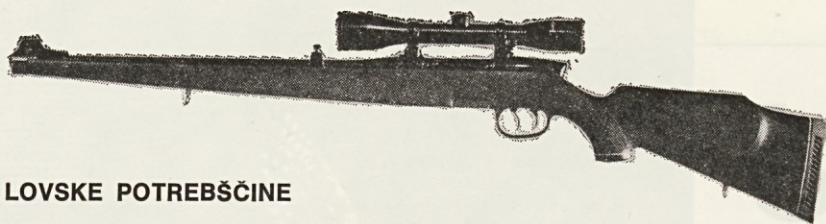
HABICHT-raztegljivi spektiv
AZF S
dolžina stisnjenega,
(zloženega) 254 mm

Vedno več lovcev ceni izredno kakovost lovske optične pripomočke tovarne SWAROVSKI.

To je lovska optika, v njeno kakovost so prepričani vsi lovci sveta.

Vprašajte puškarje in si v specializiranih trgovinah oglejte naše prvovrstne izdelke.

Spoznali boste, zakaj se vedno številnejši lovci popolnoma zanesajo na naše izdelke.

LOVSKE POTREBŠČINE

G. SALBERGER

A-9473 Lavamünd — Labot 21 — Avstrija

Telefon 0 43 56/360

Stalno imamo na zalogi in vam nudimo:

- **krogelne naboje vseh kalibrov** RWS, Hirtenberg, Sako, Sellier & Bellot in Remington;
- **šibrene naboje** s šibrami vseh velikosti Hirtenberg, Waidmannsheil, Schnepf Eley, Sellier & Bellot, Hubertus in Rottweil s šibrami od 4,9 do 8,9 mm;
- **šibrene trap naboje** — pri nabavi večje količine dajemo popust!
- **lovske dvoglede in strelne daljnoglede** Swarovski-Habicht, Kahles in raznih japonskih vrst kakor npr. Tasco in Hubertus;
- **lovske puške** Steyr-Mannlicher, Mauser-repetirke in različne bokarice ter polrisanice (biksarice) v več kakor 30 različnih modelih — delno že tudi z montiranimi strelnimi daljnogledi in pristreljene.

V Avstriji je prodaja lovskega orožja in municije za lovsko orožje — prosta (brez dokumentov).

Pri izvozu povrnemo tudi 18 % avstrijskega prometnega davka.

Odkupujemo stare puške petelinke.

Zaposlimo lovskega nadzornika za oddelek Trento

Pogoji: Starost od 25 do 35 let, opravljen lovskočuvajski izpit, moralna neoporečnost.

Stanovanje zagotovljeno (in obvezno) v lovski koči v Trenti.

Prednost ima poročen mlajši interesent, katerega žena bi v koči lahko opravljala delo hišnice.

Interesenti naj pošljejo pisne ponudbe (prijave) na naš naslov:

DO TRIGLAVSKI NARODNI PARK

Kidričeva 2, 64260 Bled

Strojimo in odkupujemo kožuhovino divjadi

kožuhe kun, lisic in divjih zajcev

Odkupujemo tudi kože domačih zajcev-kuncev.

Kože oziroma kožuhi morajo biti posušeni!

Po naročilu izdelujemo in predelujemo krznena oblačila in krzna vseh vrst.

KRZNARSTVO Viktor Berič

LJUBLJANA, KOMENSKEGA 36

Telefon (061) 320 556

MALI OGLASI

Boroveljsko bokarico, kal. 7 × 57 R - 16, prodam. Puška je izdelek puškarne Fr. Sodja, Borovlje. Informacije po telefonu (064) 61 233.

Prodajam psico bavarsko barvarko, staro 8 mesecev, oziroma zamenjam za brak-jazbečarja ali goniča. — Stane Demšar, Malejeva 24, 61000 Ljubljana, telefon (061) 454 652.

Kupim šolanega psa ptičarja, ki je zares odličen za lov in z vsaj prav dobro telesno oceno. Preizkus obvezan! — Miro Gojkovič, Vodopivčeva 2, 66000 Koper.

Prodajam skoraj novo češko bokarico, kal. 12-7 × 57 R. — Zvonko Lenič, Golo 8, 61292 Ig.

Prodajam pet vestfalskih tribarvnih brak-jazbečarjev, ki so bili 18. 11. 1982 stari tri mesece. Tri so psičke, dva pa psa. — Viktor Konečnik, Mozirje 265, p. Mozirje, telefon (063) 831 811.

Hanovsko barvarko jelenje barve, staro 8 mesecev — prodajam. — Niko Mrak, 65281 Spodnja Idrija (št. 74).

Prodajam brak-jazbečarko črne barve z rjavimi ožigi. Psička je stara pol leta. — Jože Sladič, Gradišče 5, 61273 Dole pri Litiji.

Tovariši lovci! Izdelujem lesene okrasne podstavke (deščice) za lovske trofeje vseh vrst in podstavke, na katere pritrdite noge srnjadi (obešalniki). Naročeno pošiljam po pošti (povzetje). — Vojin Pejčič, Kolodvorska 62, Sarvaš, 54204 Bijelo Brdo.

Ugodno prodajam brak-jazbečarko, staro 6 let, z opravljenjo PNZ, uspešna na tekmah po krvnem sledu, s I. vzrejno oceno. **Prodajam tudi njenega mladiča**, starega 3 mesece. — Mirko Lavrič, Dolga vas, 61330 Kočevje, telefon (061) 851 898.

Izdelujem specialne, zelo močne pasti dvigalke za lovljenje lisic. Vse o tej pasti vam pove članek v Lovcu, št. 11/81, stran 390.

Vsem naročnikom, ki čakajo na moj izdelek, se opravičujem, ker njihovega naročila še nisem uspel ustreči. Zagotavljam pa, da jih bom v kratkem obvestil, da so pasti zanje izdelane. — Karel Dornik, Ločica, 63313 Polzela, telefon (063) 701 141.

SLIKE NA OVITKU — 411. STRAN:
Zgoraj: Decembra, ko sneg pobeli polje in gozd, se prične najlepši čas lova — čakanje lisic ob mesečini

Foto Konrad Lampe, Diana

Spodaj: Zimska prizora z obhoda po lovišču

Foto Janez Papež, Diana

BARVNA SLIKA NA ZADNJI STRANI OVITKA — 412. STRAN:

Po zboru pred brakado lovci odhajajo na stojišča

Foto Avgust Koprivnikar

